

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE I POŠTANSKU DJELATNOST

Broj: 0505-7178/4

Podgorica, 11.12.2018. godine

Izveštaj o razmatranju prispjelih komentara, mišljenja, sugestija i predloga prispjelih tokom vođenja konsultativnog procesa povodom pripreme nacrtu Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama

Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: EKIP) je dana 26.09.2018. godine pokrenula javne konsultacije povodom pripreme nacrtu Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama. Shodno javnom konsultativnom dokumentu broj 0505-7478/1 od 26.09.2018. godine, u za to predviđenom roku, komentare, mišljenja, sugestije i predloge su dostavili sljedeći zainteresovani subjekti:

1. Savez radio amatera Crne Gore (SRCG), Podgorica - 26.10.2018. godine
2. Mreža za afirmaciju radioamaterskog pokreta (MARP), Igalo - 24.10.2018. godine
3. Joe Mujo Habibovic, Chicago Illinois, USA - 03. 10. 2018. godine

Nakon analize dostavljenih mišljenja, komentara, sugestija i predloga pripremljeni su odgovori i stavovi Agencije dati u nastavku teksta. Struktura odgovora i stavova Agencije su pripremljeni na način da su na početku prezentovani opšti komentari, mišljenja, sugestije i predlozi učesnika konsultacija, a nakon toga pojedinačni, vezani za konkretne članove Predloga pravilnika. Stavovi Agencije su dati odmah nakon navedenih komentara, mišljenja, sugestija i predloga zainteresovanih subjekata.

1. Opšti komentari, mišljenja, sugestije i predlozi učesnika konsultacija

1.1. Savez radio amatera Crne Gore

KOMENTAR 1

U postupku Otvorenog konsultativnog procesa povodom pripreme nacrtu Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama, **Savez radio-amatera Crne Gore** nezavisnom regulatornom organu daje sljedeće komentare, sugestije i predloge:

U konsultativnom dokumentu uz predlog Pravilnika, Nezavisni regulatorni organ „Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost Crne Gore“ je naveo da smatra korisnim da u

ovoj fazi konsultativnog procesa uzme u obzir stavove dva ključna udruženja radio-amatera i radio-amaterskih klubova u Crnoj Gori i to NVO „Savez radio-amatera Crne Gore“ i NVO „Mreža za afirmaciju radio-amaterskog pokreta Crne Gore“. Ovaj nezavisni regulatorni organ bi trebao znati da je Savez radio-amatera Crne Gore tradicionalna krovna organizacija radio-amatera i radio-amaterskih klubova osnovana 18. juna 1950. godine sa neprekinutim kontinuitetom do danas i registrovan kao nevladino udruženje od strane Ministarstva javne uprave, a ne kako ste naveli, nevladina organizacija. Ovom nezavisnom regulatornom organu bi trebalo biti poznato da je važećim Pravilnikom o amaterskim radio-komunikacijama donešenim i usvojenim od ovog istog regulatornog tijela prepoznat kao jedino „ključno“ udruženje. Takođe, SRCG je prepoznat od strane Ministarstva unutrašnjih poslova kao jedina partnerska organizacija u oblasti saradnje u slučaju vanrednih situacija. Ministarstvu odbrane SRCG je jedini partner u civilno-vojnom partnerstvu u okviru NATO u oblasti radio-amaterskih komunikacija. SRCG takođe jedini ima radio repetitorsku mrežu i mrežu radio farova na području Crne Gore. Stoga nije jasno na osnovu čega ste naveli da je potrebno uzeti u obzir stavove „ključnog udruženja NVO „MARP“. Ako je to zbog činjenice da je to udruženje zvanično član IARU Region 1, onda biste posjetom web stranici http://www.iaru.org/member-societies.html#M_ms, lako mogli zaključiti da to nije istina jer je član IARU Region 1 zapravo organizacija Montenegrin Amateur Radio Pool (Crnogorsko udruženje radio amatera) koje ne postoji u registru nevladinih organizacija Crne Gore pod tim imenom i koje čak nije bilo registrovano u tom registru u vrijeme prijave za članstvo u IARU.

EKIP: Konsultativni dokument nije predmet javnih konsultacija. U javnim konsultacijama nezaisno od toga šta piše u otvorenom konsultativnom dokumentu imaju pravo da učestvuju svi zainteresovani subjekti, pravna i fizička lica. Iz tog razloga Agencija ne ocjenjuje cjelishodnim diskusiju vezanu za status bilo kog učesnika javnih konsultacija, posebno zbog činjenice što je status učesnika uređen propisima koji nijesu u nadležnosti ove Agencije.

KOMENTAR 2

Dalje je ovaj nezavisni regulatorni organ naveo da je posebno vodio računa da se predloženim tekstom ovog predloga pravilnika poveća transparentnost u radu i da se postave jasna pravila vezano za ostvarivanje pojedinih prava od strane radio-amatera. SRCG nije jasno što je ovaj nezavisni regulatorni organ podrazumijevao pod ovim vođenjem računa. Da bi ovo razjasnili, osvrnuli smo se na nadležnosti ovog nezavisnog regulatornog organa u članu 11. Pregledom nadležnosti ustanovili smo da se sljedeće nadležnosti vjerovatno mogu povezati sa radio-amaterima:

- 1) donosi propise na osnovu ovlašćenja utvrđenih ovim zakonom
- 2) priprema predlog plana namjene radio-frekvencijskog spektra i kontroliše njegovu primjenu;
- 3) donosi planove raspodjele radio-frekvencija i kontroliše njihovu primjenu;
- 4) priprema stručne osnove za izradu propisa koje donose Vlada i Ministarstvo na osnovu ovog zakona;
- 5) vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra;
- 6) izdaje odobrenja za korišćenje ograničenih resursa;
- 7) vodi i održava registre i baze podataka u skladu sa ovim zakonom;
- 8) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom.

Međutim, u gornjim nadležnostima nema niđe pomena o vođenju računa o pravima radio-amatera i povećanju transparentnosti. Možda bi se moglo pomisliti da to pravo ovaj nezavisni

regulatorni organ crpi iz tačke 8 (23 u ZEK). Ipak, radioamaterima je samo posvećen jedan član u ZEK i to:

Član 103

Način korišćenja radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radiokomunikacionoj službi, klase radio-amatera, ispitni program i polaganje radio-amaterskog ispita, tehničke i druge uslove za upotrebu radio-amaterskih stanica propisuje Agencija.

Može se videti da su jasno propisane nadležnosti nezavisnog regulatornog organa ovim članom i svode se na gore navedene aktivnosti.

Dakle, u ZEK nema osnova da ovaj nezavisni regulatorni organ ima nadležnosti iz Predloga Pravilnika navedenim u članu 3 stavovi 2, 3, 4, 5, 7 i 8 i u član 7 stav 1.

Stav 2 nije nadležnost nezavisnog regulatornog organa već nadležnog organa državne uprave za uređivanje nevladinih udruženja.

Stav 3 jeste nadležnost nezavisnog regulatornog organa samo u okviru gore navedenog spiska nadležnosti.

Stavovima 4, 5 i 6 nezavisni regulatorni organ izgleda želi da uređuje ponašanje nezavisnog nevladinog udruženja, što nije čak ni nadležnost organa uprave za uređivanje nevladinih udruženja.

Stavovi 7 i 8 po našem mišljenju bi trebala biti nadležnost organa državne uprave za obrazovanje, a ne nezavisnog regulatornog organa. Međutim, u nekom ograničenom periodu u budućnosti SRCG je mišljenja da iz praktičnih razloga stav 7 bi možda mogao opstati do usaglašavanja za drugim zakonima.

Smatramo da je posebno važno u potpunosti ukloniti pojam „udruženje klubova“, jer bi time došlo do obesmišljavanja rada Saveza, koji je po svom Statutu, između ostalog, i udruženje radio-amaterskih organizacija (klubova). U nekim zemljama Evrope ovakva odrednica zaista postoji, ali se u praksi uvidjelo da to stvara velike probleme prilikom primjene propisa koji se odnose na radio-amatere. Intencija je da se u Evropi u narednom periodu stvori jasan sistem po principu: Agencija – Savez – radio klubovi – radio-amateri (pojedinci). Time ne sugerišemo da udruženja klubova ne mogu postojati, ali bi morali biti pod ingerencijom Saveza, čime bi i Savez imao jasnu odgovornost prema Agenciji.

EKIP: Kao što je to bio slučaj i do sada, EKIP smatra da SRCG treba biti udruženje radio-amatera i/ili radio-amaterskih klubova, registrovano prema propisima Crne Gore, koje zastupa njihove interese u zemlji i inostranstvu, čija organizacija je uređena Statutom na koji saglasnost daje EKIP. Iz tog razloga je EKIP smatrao da SRCG koji je prepoznat i zvaničnim dokumentom EKIP-a, mora raditi potpuno transparentno i nediskriminarno. Bitno je da su Klubovi učlanjeni u SRCG. Uspostavljanje posebnih odnosa između klubova koji su članovi SRCG je pitanje izbora tih klubova i to apriori ne bi trebalo da bude u suprotnosti sa članstvom u SRCG. Konačno, eventualni uslovi i ograničenja mogu se propisati u Statutu SRCG na koji saglasnost daje EKIP.

KOMENTAR 3

Smatramo da je potrebno da se svuda u pravilniku termini radio-amater, radio-amaterizam i tome slično usklade sa pravopisom i pišu upravo na ovaj način (sa crticom nakon „radio“).

EKIP: EKIP prihvata ovaj predlog SRCG.

1.2. Mreža za afirmaciju radioamaterskog pokreta (Opšti komentari)

KOMENTAR 1 - Član 3 (sve tačke)

Podržavamo predlog prema kome će Agencija imati određenu vrstu nadzora i regulacije djelovanja Saveza kako bi se obezbjedilo da on zastupa zajedničke interese svih radio-amatera u Crnoj Gori i na taj način ujedno omogućiti i da svi radio-amateri budu zastupljeni u njemu.

Imajući u vidu da tačkom 2 ovog člana, Agencija mora dati saglasnost na Statut Saveza, a u cilju da se omogućiti da u radu Saveza mogu učestvovati i oni radio-amateri i Klubovi koji su članovi MARP-a, želimo vam skrenuti pažnju na neke od članova važećeg Statuta na koje bi trebalo obratiti pažnju, a pogotovo na one članove sadašnjeg Statuta koji isključuju mogućnost da bilo koji pojedinac ili organizacija koja je član MARP-a može na bilo koji način učestvovati u radu Saveza: U sadašnjem Statutu stoji da je Savez član Međunarodne radio-amaterske unije (IARU) što nije tačno te tako nešto mora biti uklonjeno iz njega.

Sadašnjim Statutom, pridružena članica Saveza može biti bilo koje pravno lice u Crnoj Gori iako nije u pitanju radio-amaterska organizacija i takvoj organizaciji se daje pravo glasa u Skupštini što otvara mogućnost zloupotrebe.

Od redovnih članica (Klubova i pojedinaca) se Statutom traži pismena saglasnost da ih Savez može zastupati u međunarodnim radio-amaterskim organizacijama – na ovaj način se isključuje mogućnost da bilo koja članica ili pojedinac MARP-a, pa i sam MARP, bude član Saveza.

Sadašnjim Statutom nije definisan period na koji se bira Predsjednik Skupštine kao ni kada mu ističe mandat pa je na taj način omogućeno da tu funkciju u neograničenom trajanju i dalje vrši ista osoba koja se na toj funkciji nalazi još od 2008. godine.

EKIP: Predmet ovih javnih konsultacija nije sadašnji Statut SRCG, a shodno rješenjima iz predloga Pravilnika, EKIP će nakon sprovedene procedure dati saglasnost na budući tekst Statuta SRCG.

KOMENTAR 2 - Usklađenost sa CEPT preporukama

U CEPT preporukama T/R 61-01 i T/R 61-02 trenutno stoji da su crnogorske klase A i N ekvivalentne odnosno usaglašene sa HAREC ispitnim programom međutim to nije tačno obzirom da je samo ispitni program A klase usaglašen sa HAREC ispitnim programom, dok je ispitni program N klase usaglašen sa ERC Report 32 i kao takav se smatra CEPT Novice dozvolom i trebao bi da bude naveden u ECC/REC/(05)06.

Takođe, zbog ovog propusta, u dokumentu ECC/REC/(05)06 koji se tiče CEPT Novice dozvola nije navedeno da crnogorska klasa N zapravo pripada ovoj kategoriji dozvole što bi moralo biti usaglašeno pa je potrebno da Agencija obavijestiti odgovarajuće institucije CEPT-a kako bi se izvršilo usklađivanje.

EKIP: Odmah nakon usvajanja novog Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama EKIP će se zvaničnim dopisom obratiti CEPT-u kako bi se izvršile odgovarajuće korekcije sadašnjeg stanja.

KOMENTAR 3 - Plan raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi

Potrebno je uskladiti „Plan raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi“ (0505-5430/6 od 11.04.2012) sa „Planom namjene radio-frekvencijskog spektra“ iz 2017.godine („Službeni list Crne Gore“ broj 32/17) prema kojem su dodati opsezi 472-479kHz i 5351.5-5366.5kHz namijenjeni radio-amaterskoj službi.

Treba razmotriti mogućnost da dokument „Plan raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi“ bude sastavni dio Pravilnika – kao Dodatak – kako bi na taj način omogućili lakši uvid u frekvencijske opsege i ovlašćenja koja radio-amater stiče posjedovanjem određene radio-amaterske klase.

EKIP: Odmah nakon usvajanja novog Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama EKIP će izvršiti usaglašavanje postojećeg Plana raspodjele radio-frekvencija namijenjenih radio-amaterskoj službi sa Planom namjene radio-frekvencijskog spektra. Na taj način prihvaćena je suština datog komentara tim što EKIP ocjenjuje irelevantnim dio komentara koji se odnosi na dokument u kojem će se naći Plan raspodjele. Zakonom o elektronskim komunikacijama je propisano da EKIP donosi planove raspodjele kao zasebna regulatorna akta.

KOMENTAR 4

Sagledavajući predlog novog Pravilnika u cjelini, uz uvažavanje gore navedenih primjedbi i sugestija datih od strane Radne grupe MARP-a, smatramo da je napravljen značajan iskorak u unapređenju regulative koja se odnosi na radio-amaterske komunikacije, posebno kada je u pitanju izdavanje ispitnih sertifikata u skladu sa CEPT preporukama.

U potpunosti podržavamo stanovište Agencije prema kojem Savez radio-amatera Crne Gore treba uvijek da zastupa interese svih radio-amatera, što je ujedno i u skladu sa inicijativom MARP-a koja je pokrenuta kako pred Međunarodnom radio-amaterskom unijom (IARU), tako i pred samom Agencijom, posebno imajući u vidu da su upravo konstituenti Saveza neke od organizacija članica MARP-a.

Posebnu pažnju pridodajemo predlogu prema kome će Agencija vršiti dodjelu pozivnih znakova bez obaveznog predloga/mišljenja bilo koje organizacije, što će značajno ubrzati proceduru izdavanja odgovarajućih Odobrenja. Takođe, omogućavanje da radio-amateri klase N imaju dostupne pozivne znake sa dvoslovnim sufiksom smatramo jednim od najvećih iskoraka, kao i generalna dostupnost pozivnih znakova koji u sebi sadrže početni broj 0 (nula) za potrebe Klubova, udruženja i radio-amatera pojedinaca ili obilježavanje manifestacija i učešće u takmičenjima kako je sugerisano ovim dokumentom.

EKIP: Shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama, EKIP je nadležan da upravlja ograničenim prirodnim resursima (radio-frekvencijama i brojevima i adresama), dok je članom 3 ovog Zakona, između ostalih, propisano načelo u oblasti elektronskih komunikacija da se podstiče efikasno upravljanje i korišćenje ograničenih resursa. Imajući u vidu prethodno, EKIP je predložio data rješenja u Predlogu pravilnika.

KOMENTAR 5

Međutim, predložena rješenja koja mogu imati značajan negativan uticaj na dalji razvoj radioamaterskog pokreta u najvećoj mjeri se svode na uslovljavanje broja članova i klase A za dobijanje klupskih pozivnih znakova, sprječavanje djelovanja radio-amatera u više klubova istovremeno, i uslovljavanje izdavanja Odobrenja dostavljanjem dokumentacije koja se tiče procjene uticaja elektro-magnetnog zračenja na životnu sredinu, sa proračunom oblika i dimenzija zone nedozvoljenog zračenja. Takođe, negativan uticaj može imati i predlog da se unaprijed izvrši dodjela 26 jednoslovnih pozivnih znakova sa brojem 0 (nula) Savezu radio-amatera Crne Gore, iako je u pitanju najviši nacionalni resurs radio-amatera koji bi trebao biti svima dostupan. Uz pažljivo sagledavanje primjedbi na ove predloge, te njihovo usaglašavanje ili brisanje iz konačne verzije, smatramo da bi takav krajnji tekst Pravilnika o radioamaterskim komunikacijama mogao biti prihvatljiv za veliku većinu crnogorskih radio-amatera.

EKIP: Iako smo smatrali da će rješenja predložena u Predlogu pravilnika omogućiti dalji razvoj radioamaterskog pokreta u Crnoj Gori uz efikasno i racionalno korišćenje ograničenih resursa - pozivnih znakova, djelimično su prihvaćeni predlozi vezani za organizaciju radio-amaterskih klubova i njihovog članstva. Što se tiče pozivnih 26 jednoslovnih pozivnih znakova SRCG sa brojem 0 (nula) EKIP je upravo iz razloga značaja ovih pozivnih znakova dao SRCG-u mogućnost da svojim stavom i predlogom da mišljenje o opravdanosti za dodjelu tih pozivnih znaka.

KOMENTAR 6

U cilju donošenja što boljeg rješenja, predlažemo da Agencija u narednom periodu, a prije donošenja novog Pravilnika, organizuje poseban radni sastanak na kome bi prisustvovali predstavnici MARP-a i Saveza, sa ciljem da se još jednom sagledaju svi potencijalni nedostaci, te da se zajednički dođe do konačnog teksta Pravilnika koji bi u što većoj mjeri bio prihvatljiv za ove dvije organizacije, a samim time i za sve one radio-amatere i Klubove koje ove organizacije predstavljaju.

U nadi da će naši predlozi biti uvaženi i time dat doprinos Agencije u daljem razvoju radioamaterskog pokreta u Crnoj Gori, koristimo priliku za srdačan pozdrav.

EKIP: Predlog da održimo poseban sastanak sa predstavnicima MARP-a i SRCG-a prije donošenja novog Pravilnika smatramo korisnim i racionalnim predlogom tako da se isti prihvata. EKIP će naknadno obavijestiti MARP i SRCG o datumu održavanja tog sastanka u prostorijama EKIP-a u Podgorici.

1.3. Joe Mujo Habibovic

KOMENTAR 1

Pokrenut raspravom o Pravilniku o radio -amaterskim komunikacijama, vodjenu na internet stranici jednog od udruzenja koje ste naveli u predlosku, zamolio bih Vas, da mi, kao licu koje je zaintetesoavano za navedena pitanja, a i kao visegodisnjem aktivnom radio amateru, pokusate pomoci u ispravnom tumacenju odredjenih prijedloga ili clanova iz Pravilnika o radio amaterskim komunikacijama, zatim Zakona o elektronskim komunikacijama, koji tretira i radio amaterske komunikacije i Zakona o udruzenjima iliti NVO, u kojem svojstvu su registrovana dva udruzenja, kako se navodi, koja predstavljaju radio amatere.

Naime, prema Vasem Zakonu o elektronskim komunikacijama stoji sledece:

...citat,,,

Na osnovu člana 11 stav 1, člana 14 stav 5 i člana 103 Zakona o elektronskim komunikacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 40/13, 56/13 i 02/17), Savjet Agencije za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, na sjednici održanoj dana dd.mm.yyyy. godine, donosi:

PRAVILNIK O RADIOAMATERSKIM KOMUNIKACIJAMA UVODNE ODREDBE Član 1 Ovim pravilnikom propisuju se: način korišćenja radio-frekvencija koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radiokomunikacionoj službi, klase radioamatera, ispitni program i način polaganja radioamaterskog ispita, dodjela pozivnih znakova, tehnički i drugi uslovi za upotrebu radioamaterskih stanica

Član 2

Pojedini izrazi, u smislu ovog pravilnika, imaju sljedeća značenja:

1. Radioamaterska stanica: radio stanica koja radi u radio-frekvencijskim opsezima namijenjenim amaterskoj službi i amaterskoj satelitskoj službi.
2. Radioamater: fizičko lice koje se bavi radiotehnikom i radiooperaterstvom iz ličnih razloga i bez novčane naknade, a koje ima položen ispit za radioamatere;
3. Pozivni znak: jednoznačni alfanumerički identifikacioni znak kojim se identifikuje rad radioamatera, udruženja radioamatera i radio stanice

SAVEZ RADIOAMATERA CRNE GORE

Član 3

- 1) Savez radioamatera Crne Gore (u daljem tekstu: Savez) je udruženje radioamaterskih klubova, registrovano prema propisima Crne Gore, kojem je povjeren madat da pruža administrativnu, tehničku i logističku pomoć u oblasti radioamaterizma u Crnoj Gori i kao takvo udruženje je dužno da zastupa zajedničke interese svih radioamatera.
- 2) Savez je dužan da pribavi saglasnosti Agencije na Statut Saveza i druga akta od važnosti za funkcionisanje Saveza.
- 3) Savez je dužan da uskladi svoj rad sa odlukama Agencije.
- 4) Savez je dužan da sve svoje aktivnosti sprovodi na transparentan način i čini ih javno dostupnim objavom na zvaničnoj internet stranici Saveza, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način Savez je dužan da na svojoj zvaničnoj internet stranici objavi i druge bitne informacije kao što su: osnivačka akta Saveza, godišnje programe rada i finsnijske planove, godišnje izvještaje o radu i finansijske izvještaje, ažuran spisak upravljačkih organa i članova Saveza, zapisnike sa sjednica Skupštine i upravljačkih organa Saveza.
- 6) Savez je u dužan da obavijesti Agenciju o datumu i mjestu održavanja sjednica Skupštine Saveza u čijem radu Agencija može učestvovati preko svojih predstavnika, bez prava glasa.

7) Savez je dužan da uz prethodnu saglasnost Agencije donese Uputstvo o organizovanju i polaganju ispita za radioamatere.

8) Savez je dužan da uz prethodnu saglasnost Agencije utvrdi visinu iznosa naknade za pokriće troškova ispitnog postupka

RADIOAMATERSKI KLUB

Član 4

1) Radioamaterski klub (u daljem tekstu: Klub) je udruženje radioamatera koje je registrovano prema propisima Crne Gore i koje se može učlaniti u Savez ili neko drugo udruženje klubova gdje zastupa interese svojih članova.

2) Klub se može učlaniti u Savez pod uslovom da ima najmanje 5 (pet) radioamatera koji imaju položeni ispit za radioamatere.

3) Klub može dobiti i koristiti pozivni znak samo ukoliko među njegovim članovima ima najmanje pet radioamatera koji imaju položen ispit za radioamatere i od kojih barem jedan ima položen ispit za A klasu.

4) Klub sve svoje aktivnosti sprovodi na transparentan način i čini ih javno dostupnim objavom na internet stranici Kluba, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način.

5) Klub je u obavezi da na svojoj internet stranici objavi ažuran spisak članova Kluba.

6) Jedan radioamater ne može biti član dva ili više klubova istovremeno ...kraj citata...

Postovani, ako iz gore navedenog citata, koji jasno precizira i objasnjava sta je Savez Radioamatera i sta je njegova uloga i obaveze, zatim sta je radio-amater i njegova uloga, te sta je Radio klub i njegova uloga, postavlja se pitanje cime i kako je odredjeno neko "trece" udruzenje, a koje se pojavljuje u objasnjenju udruzivanja klubova. Evo citata:

Radioamaterski klub (u daljem tekstu: Klub) je udruženje radioamatera koje je registrovano prema propisima Crne Gore i koje se može učlaniti u Savez ili neko drugo udruženje klubova gdje zastupa interese svojih članova.

..kraj citata...

Ne postavlja li se logično pitanje, ako je prema Pravilniku, Savez predložen kao odgovorno udruženje prema Zakonu i prema Agenciji (EKIP), a udruživanje klubova usmjereno prema Savezu, sta i kako je formulisano ovo "treće" udruženje.

[EKIP: Stav EKIP-a je sadržan u prethodno datim odgovorima na pristigle komentare SRCG-a i MARP-a.](#)

KOMENTAR 2

Takodjer, pored ovog pitanja, zamolio bih Vas, da mi ponudite Vase vidjenje i tumacenje Zakona o Nevladinim organizacijama. Naime, taj Zakon kaze sledece:

ZAKON

O NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

("Službeni list Crne Gore", br. 039/11 od 04.08.2011, 037/17 od 14.06.2017) I. OSNOVNE ODREDBE Predmet zakona Član 1 Ovim zakonom uređuje se način osnivanja, upisa i brisanja iz registra, status, organi, finansiranje i druga pitanja od značaja za rad i djelovanje nevladinih organizacija.

Nevladine organizacije, u smislu ovog zakona, su nevladina udruženja i nevladine fondacije.

Primjena zakona Član 5

Ovaj zakon ne primjenjuje se na političke partije, sindikalne organizacije, sportske organizacije, vjerske zajednice, poslovna udruženja, organizacije i fondacije čiji je osnivač država, kao i na druge oblike udruživanja, koji se osnivaju posebnim zakonom ili na osnovu posebnog zakona, osim na pitanja koja nijesu uređena tim posebnim zakonima ...
...kraj citata...

Naime, pitanje vezano za ovaj zakon, obzirom da se Savez Radio amatera, zatim Radio klubovi, pa i "treće udruženje" koje nije definisano Vasim Zakonom ili Pravilnikom, a koje sugerisete u clanku o udruživanju Radio klubova, izjasnjavaju kao NVO, a citajući Clan 5. Zakona o NVO, koji kaže da se iz tog Zakona izuzimaju udruženja koja su definisana nekim drugim zakonom, a u slučaju Saveza Radio amatera, i Radio klubova, to je definisano Zakonom o elektronskim komunikacijama, koji sam citirao ranije, nijesu li Savez Radio amatera i Radio klubovi, izuzeti prema ovom Clanu 5. Zakona o NVO.

EKIP: Kao što smo prethodno naveli EKIP nije nadležan da daje tumačenja pojedinih zakonskih odredbi. U Zakonu o elektronskim komunikacijama se nigdje ne spominje SRCG, a ministarstvo nadležno za poslove uprave je izvršilo registraciju SRCG-a, MARP-a, i ostalih radio-amaterskih klubova kao nevladinih udruženja u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama.

KOMENTAR 3

Takodjer, ako uzmemo u obzir da se radio amaterska aktivnost tumaci kao "radio sport", a sto mozete vidjeti iz ovog citata koji je prenesen iz jednog kluba radio amatera (SMC-contest club) iz Sjedinjenih Americkih Drzava, ne bi li i taj clan upucivao na razlicit pristup u organizovanju radio amatera.

Preamble:

We, the undersigned, wishing to secure for membership the pleasures and benefits of an association of persons commonly interested in Amateur Radio, with a significant focus on contesting, constitute ourselves the Society of Midwest Contesters (SMC).

We enact this constitution as our governing law. Our purpose is to further and enhance the practice of radio-sport in the Amateur Radio community.

Article I

Mission

Uniting Midwest contesters into a competitive group that supports and promotes activity in every aspect of ham radio contesting by serving as a resource to our fellow club members, promoting activity in all aspects of radio sport, and supporting the entire contest community through sponsorship of operating events and awards.

...,kraj citata...

Postovani, uz nadanje da ce ova pitanja biti uzeta u razmatranje, ili cak vise, biti od pomoci da se unaprijedi nacin organizovanja radio amatera u Crnoj Gori, S postovanjem, AB9H Joe Mujo Habibovic, Chicago Illinois, USA,

EKIP: Nijesmo upoznati sa regulatornim okvirom u SAD tako da ne možemo dati bilo kakav stav na ionako neprecizan komentar.

2. Pojedinačni komentari, mišljenja, sugestije i predlozi učesnika konsultacija

U okviru ovog dijela dokumenta daje se prikaz komentara, mišljenja, sugestija i predloga koje su dostavili učesnici u javnom konsultativnom procesu (SRCG i MARP) kao i stavovi i odgovori EKIP-a.

2.1. Preambula

Predlog SRCG - Da se izvrši izmjena: Briše se "člana 14 stav 5".

Komentar SRCG: Ovaj pravilnik bi zapravo trebao biti tehnički propis kojim se samo transponuju tehnički propisi CEPTa u članu 103 ZEK-a je propisano da Agencija utvrđuje pored ostalog tehničke i druge uslove za upotrebu radio amaterskih stanica ali ne i uslove koji se propisuju od strane drugih nadležnih organa.

EKIP: Član 14 Zakona o elektronskim komunikacijama se odnosi na nadležnosti Savjeta EKIP-a, a konkretan stav 5 glasi "Savjet vrši i druge poslove u skladu sa ovim zakonom i statutom Agencije". Smisao ovog stava jeste to da Savjet sprovodi i druge poslove iz nadležnosti Savjeta pri donošenju podzakonske regulative i regulatornih odluka u skladu sa Zakonom. Stoga EKIP ne prihvata predlog da se iz preambule Predloga pravilnika briše "člana 14 stav 5".

U vezi sa ostatkom datog komentara SRCG, podsjećamo na formulaciju člana 103 Zakona, koji se direktno odnosi na radio-amaterske komunikacije, koji glasi "Način korišćenja radio-frekvencija koje su planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj radiokomunikacionoj službi, klase radio-amatera, ispitni program i polaganje radio-amaterskog ispita, tehničke i druge uslove za upotrebu radioamaterskih stanica propisuje Agencija".

Dakle, jasna je namjera zakonodavca da EKIP, na osnovu Zakona o elektronskim komunikacijama, podzakonskim propisom uredi oblast radio-amaterskih komunikacija.

2.2. Naziv Pravilnika

Predlog SRCG - Da se izvrši izmjena naziva: PRAVILNIK O AMATERSKOJ I AMATERSKOJ SATELITSKOJ SLUŽBI.

Komentar SRCG: U CEPT preporukama T/R 61-01 se definišu obje službe.

EKIP: Predmetnim podzakonskim aktom se uređuje cjelokupna oblast obavljanja radioamaterskih komunikacija u Crnoj Gori. Time su obuhvaćene i amaterska i amaterska satelitska služba koje se inače posebno ne pominju ni u jednoj odredbi Pravilnika pa nema potrebe ni da stoje u njegovom naslovu.

2.3. Član 1

Predlog SRCG - Da se izvrši izmjena člana 1: Ovim pravilnikom propisuju se: način korišćenja radio-frekvencija koje su Planom namjene radio-frekvencijskog spektra namijenjene amaterskoj i amaterskoj satelitskoj radiokomunikacionoj službi, vrsta radioamatera, ispitni program i način

polaganja radio-amaterskog ispita, dodjela pozivnih znakova, tehnički i drugi uslovi za upotrebu radio-amaterskih stanica.

Komentar SRCG: CEPT T/R 61-01 Predložene izmjene Saveza radio-amatera Crne Gore su markirane.

EKIP: Iz razloga usklađivanja sa članom 103 Zakona o elektronskim komunikacijama ne prihvata se predlog SRCG da se u članu 1 doda tekst "i amaterskoj satelitskoj". EKIP smatra da je zakonodavac kroz pojam "amaterskoj radiokomunikacionoj službi" obuhvatio obje služe, amatersku i amatersku satelitsku. Takođe se ne prihvata predlog SRCG u dijelu koji se odnosi na promjenu termina "klasa" u "vrsta" jer bi to podrazumjevalo prethodnu izmjenu Zakona, a podsjećamo da se i kroz sami tekst Predloga pravilnika, i u skladu sa međunarodnom regulativom, govori o radioamaterskim klasama tj. klasama radioamatera, a ne o vrstama.

2.4. Član 2

Predlog SRCG - Da se u članu 2 doda novi stav: Amaterska služba i Amaterska satelitska služba (amaterska služba) su radiokomunikacione službe u skladu sa članom 1.56 i 1.57 Radio Propisa Međunarodnog Telekomunikacionog Saveza (ITU) i uređene drugim odredbama ITU Radio Propisa (RR) kao i domaćim propisima.

Komentar SRCG: Potrebno je dodati definiciju amaterske službe i amaterske satelitske službe – ITU RR definicija.

EKIP: U Pravilniku se daju definicije pojmova koji se upotrebljavaju u daljem tekstu predloga Pravilnika. U Planu namjene radio-frekvencijskog spektra date su definicije svih radiokomunikacionih službi, pa i amaterske i amaterske satelitske službe, iz kog razloga EKIP smatra da je suvišno tekst Predloga pravilnika opterećivati sa definicijama koje su date u Zakonu ili Planu namjene. Sličan stav je EKIP imao i kod donošenja ostalih podzakonskih akata. Nadalje, napominjemo da je Crna Gora potpisnica međunarodnih sporazuma koji su "krunski" u oblasti radiokomunikacija, a koji se donose od strane Međunarodne unije za telekomunikacije (ITU) ili CEPT-a. Podsjećamo da je Pravilnik o radiokomunikacijama (*Radio Regulation*) ITU-a dokument koji se, zbog dinamičnih promjena u radiokomunikacijama, revidira svake četvrte godine, a EKIP učestvuje u tom procesu prije i tokom trajanja Svjetske konferencije o radiokomunikacijama u skladu sa ovlaštenjima i platformom za nastup crnogorske delegacije koju usvoja Vlada Crne Gore. Samim tim EKIP je, shodno Zakonu i međunarodno preuzetim obavezama države Crne Gore koja je ratifikovala Ustav i Konvenciju ITU-a kao i Finalne akate sa konferencije Ovlašćenih opunomoćenika, dužan da periodično transponuje odredbe iz Pravilnika o radiokomunikacijama u propise Crne Gore u oblasti radiokomunikacija, i to prvenstveno u Planu namjene radio-frekvencijskog spektra.

Predlog SRCG - Da se izvrši izmjena definicije 2: Radio-amater: fizičko lice koje se bavi radiotehnikom i radiooperaterstvom iz ličnog zadovoljstva u svrhu samostalne obuke, međusobne komunikacije i tehničkog ispitivanja, a ne zbog novčanih nagrada ili primanja, i koje ima položen radio-amaterski ispit (u daljem tekstu: Ispit).

Komentar SRCG: ECC Rec 14(05) considering b).

EKIP: Po pitanju definicije radioamatera napominjemo da je Planom namjene definisana Amaterska služba kao: "Radiokomunikaciona služba u svrhu ličnog usavršavanja, međusobnih komunikacija i tehničkih ispitivanja koje obavljaju radioamateri, tj. propisno ovlašćene osobe koje se zanimaju za radiotehniku isključivo iz ličnih razloga i bez materijalne koristi." Imajući prethodno u vidu, EKIP predlaže da definicija pojma radio-amater bude sljedeća: "**Radio-amater: fizičko lice koje se bavi radiotehnikom i radiooperaterstvom isključivo iz ličnih razloga i bez materijalne koristi u svrhu ličnog usavršavanja, međusobnih komunikacija i tehničkih ispitivanja, a koje ima položen ispit za radio-amatera.**"

Predlog SRCG - Da se izvrši izmjena definicije 3: Pozivni znak: jednoznačni alfanumerički identifikacioni znak kojim se identifikuje rad radioamatera, ~~udruženja radioamatera~~ i radio stanice.

Komentar SRCG: SRCG predlaže da se pojam "udruženje klubova" u potpunosti ukloni iz Pravilnika osim u definicijama đe se konstatuje mogućnost postojanja takvih udruženja.

EKIP: EKIP ne prihvata predlog SRCG-a da se iz definicije pojma "Pozivni znak" ukloni "udruženje radioamatera" jer je po definicijama i radio-amaterski klub i SRCG udruženje radio-amatera, i isti se u radioamaterskim komunikacijama identifikuje sa jednoznačnim pozivnim znakom kog dodjeljuje EKIP.

Predlog SRCG - Da se u članu 2 doda novi stav: Radio-amaterski klub (u daljem tekstu: Klub): udruženje radio-amatera, direktni član SRCG registrovano prema propisima Crne Gore.

Komentar SRCG: U predlogu je izostavljena definicija kluba.

EKIP: Prihvata se predlog da se uvede i definicija pojma radio-amaterskog kluba i to na sljedeći način: **Radio-amaterski klub (u daljem tekstu: Klub): udruženje radio-amatera koje je registrovano prema propisima Crne Gore i koje je član Saveza radio-amatera Crne Gore.**

Predlog SRCG - Da se u članu 2 doda novi stav: Savez radio-amatera Crne Gore - SRCG (u daljem tekstu: Savez): tradicionalna krovna organizacija radio-amaterskih klubova i radio-amatera, osnovana 18. juna 1950 godine, registrovana prema propisima Crne Gore, koje zastupa njihove zajedničke interese u zemlji i inostranstvu.

Komentar SRCG: Potrebno je definisati SRCG.

EKIP: S obzirom da je EKIP prihvatio predlog SRCG-a da se uvede definicija pojma radio-amaterskog kluba, prihvata se i predlog da se uvede definicija Saveza radio amatera Crne Gore, ali ne u formi predloga SRCG, već na sljedeći način: "Savez radio-amatera Crne Gore (u daljem tekstu: Savez): udruženje radio amatera i/ili radio amaterskih klubova, registrovano prema propisima Crne Gore, koje zastupa njihove interese u zemlji i inostranstvu, čija organizacija je uređena Statutom na koji saglasnost daje Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost (u daljem tekstu: Agencija)".

2.5. Član 3

Predlog SRCG - Da se izvrši izmjena stava 1: Savez radioamatera Crne Gore (u daljem tekstu: Savez) je udruženje radioamaterskih klubova, udruženja radio klubova i radio-amatera, registrovano prema propisima Crne Gore, kojem je povjeren mandat da pruža administrativnu podršku u oblasti radio-amaterizma u Crnoj Gori i kao takav je dužan da zastupa zajedničke interese svih radio-amatera u zemlji i inostranstvu.

Komentar SRCG: Brisati odrednicu "tehničku i logističku pomoć", jer je preširoka, neprecizna i može dovesti do toga da se Savez posmatra kao servis uređaja i tome slično. Ovo zadnje je već navedeno u definicijama.

EKIP: Imajući u vidu da je prihvaćen predlog da se u članu 2 da definicija SRCG-a, stav 1 člana 3 će se brisati.

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje stavova 2, 3, 4 i 5.

Komentar SRCG: Razlog brisanja tačaka 2, 3, 4 i 5: Agencija je, prema članu 103 Zakona o elektronskim komunikacijama, zadužena da donosi tehničke uslove, a ne odredbe koje su nadležnost drugih organa. Konkretno, saglasnost na Statut daje MJU, a drugi organi se bave ocjenom da li su odluke i aktivnosti Saveza u skladu sa propisima i transparentne.

EKIP: Imajući u vidu definiciju SRCG u članu 2 predloga Pravilnika, sva pitanja vezana za organizaciju i funkcionisanje SRCG-a će biti uređena Statutom SRCG na koji saglasnost daje EKIP, iz kog razloga se briše kompletan član 3.

Predlog SRCG - Da se u članu 3 doda novi stav: Agencija izdaje Odobrenja za korišćenje radio-frekvencija za radio-amatere sa dodjelom pozivnog znaka na osnovu predloga Saveza.

Komentar SRCG: Savez bi u ovom slučaju imao ista zaduženja kao u slučaju pomorstva i vazduhoplovstva u slučaju dodjele pozivnog znaka će oni predlažu a Agencija zvanično dodjeljuje pozivne znakove.

EKIP: Shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama, EKIP je nadležan za dodjelu pozivnih znaka kao ograničenih resursa, osim ako to nije propisano nekim drugim zakonom. Samo u postupku registracije vazduhoplova i jahti, drugi nadležni organi dodjeljuju direktno pozivne znakove za vazduhoplove i jahte kako bi se skratila administrativna procedure. Pozivni znak za radio stanicu na ostalim plovilima (čamcima i brodovima) Agencija dodjeljuje samostalno u skladu sa relevantnom nacionalnom regulativom. Predlogom pravilnika je propisano da EKIP može zatražiti od SRCG-a mišljenje u vezi sa predloženim pozivnim znakom.

Predlog SRCG - predlaže se izmjena stava 6: Savez može da obavijesti Agenciju o datumu i mjestu održavanja sjednica Skupštine Saveza, ukoliko je dnevni red Skupštine od interesa za Agenciju, i u čijem radu Agencija može učestvovati preko svojih predstavnika, bez prava glasa.

Komentar SRCG: Nije uobičajeno da regulatorni organ obavezuje NVU o nečemu što nije nadležnost istog.

EKIP: Predloženom odredbom EKIP je želio postići veći nivo transparentnosti rada SRCG-a i procesa donošenja odluka od interesa za sve radio-amateru u Crnoj Gori. S obzirom da će ovo biti predmet Statuta SRCG na koji saglasnost daje EKIP, predmetni stav je izbrisan.

Predlog SRCG - predlaže se izmjena stava 7: Savez je dužan da uz prethodnu saglasnost Agencije o usklađenosti sa relevantnim tehničkim propisima CEPT donese Uputstvo o organizovanju i polaganju ispita za radioamateru.

Komentar SRCG: Regulatorni organ može ocjenjivati samo usklađenost sa relevantnim CEPT propisima. Sve ostalo je u nadležnosti Saveza i/ili nadležnog organa za obrazovanje.

EKIP: Ovo pitanje je propisano članom 7 predloga Pravilnika, a imajući u vidu definiciju SRCG-a, kompletan član 3 je izbrisan.

Predlog SRCG - Da se u članu 3 doda novi stav: Savez je dužan da uz prethodnu saglasnost Agencije donese Uputstvo o pozivnim znacima.

EKIP: Predlogom pravilnika su date precizne odredbe za dodjelu pozivnih znakova na transparentan, nediskriminotaran i efikasan način od strane EKIP-a. U tom smislu predlog za uvođenje novog stava kojim se SRCG-a daje mandat da donese Uputstvo o pozivnim znacima se ne prihvata.

Predlog SRCG - predlaže se izmjena stava 8: Savez utvrđuje visinu iznosa naknade za pokriće troškova ispitnog postupka.

EKIP: Po pitanju izmjena stava 8 iz postulata transparentnosti, nediskriminotarnosti, proporcionalnosti i efikasanosti, EKIP zadržava pravo da dâ saglasnost na predloženu visinu iznosa naknade za pokrivanje troškova ispitnog postupka. U tom postupku EKIP će se rukovoditi time da iznos naknade ne bude neopravdano visok što bi spriječilo dalju popularizaciju radioamaterizma naročito kod populacije mladih, već da bude utvrđen na osnovu stvarnih troškova koje SRCG može imati pri organizaciji ispita. Ovaj stav je prebačen kao novi stav u postojećem članu 8 predloga Pravilnika.

Predlog SRCG - Da se u članu 3 doda novi stav: Agencija objavljuje godišnji Izvještaj o monitoringu radio-frekvencijskog spektra koji koriste radio-amateri na sajtu Agencije.

Komentar SRCG: Ovo je predloženo zbog toga što je to nadležnost regulatornog organa a dosad nikad nije ovakav izvještaj bio dostupan zainteresovanoj radioamaterskoj javnosti. Smatramo da je važno da Agencija aktivno prati stanje spektra koji koriste radio-amateri.

EKIP: Članom 123 Zakona o elektronskim komunikacijama propisana je nadležnost EKIP-a da vrši kontrolu i monitoring radio-frekvencijskog spektra. Nakon sprovedenih postupaka, sačinjavaju se izvještaji po kojima, u slučaju utvrđenih nepravilnosti postupaju nadzornici ili inspektor za elektronske komunikacije. Takođe, shodno Programu rada Agencije, kog usvaja Savjet, vrši se redovno periodično izvještavanje Savjeta. Imajući prethodno u vidu kao i dosadašnju praksu po

pitanju kontrole i monitoringa radio-frekvencijskih opsega koje koriste druge radikomunikacione službe, ne smatramo neophodnim da se dodaje ovaj stav u Predlogu pravilnika.

2.6. Član 4

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: Radio-amaterski klub (u daljem tekstu: Klub) je udruženje najmanje 5 radioamatera, od kojih je najmanje jedan operator A klase i koje posjeduje amatersku radio stanicu i minimum 9m² raspoloživog prostora.

Komentar SRCG: Ideja da se postavi uslov za prostorije i opremu potiče iz Zakona o sportu, gdje slično rješenje važi za sportske klubove. Ovakva praksa postoji i u SAD. S obzirom da je jedna od aktivnosti RA sport onda smo predložili ovaj uslov.

Predlog SRCG - Da se u članu 4 doda novi stav: O ispunjenosti uslova iz stava 1 ovog člana odlučuje tročlana Komisija u sastavu: predstavnik Saveza, predstavnik Agencije i predstavnik državnog organa zadužen za inspeksijske poslove u oblasti elektronskih komunikacija. (Praksa američkog FCC-a i ARRL-a).

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje stava 2: Smatramo da je ovo sadržano u našem predlogu za izmjenu Stava 1 ovog člana.

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 3: Klub će dobiti i koristiti pozivni znak ukoliko su ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana, a na osnovu izvještaja Komisije iz stava 2 ovog člana.

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje stavova 4 i 5: Pravilnik ne bi trebalo da sadrži odredbe koje utiču na unutrašnju organizaciju i aktivnosti klubova. Ne može se uvesti obaveza da spisak članstva bude javno dostupan, a i ne prepoznajemo potrebu i svrhu takve odredbe a nije u skladu sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti.

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 6: Radio-amater A klase je odgovoran za rad klupske radio-stanice u samo jednom Klubu

Predlog MARP - Predlaže se izmjena stava 3: „Klub može dobiti i koristiti pozivni znak samo ukoliko među njegovim članovima ima najmanje pet radioamatera koji imaju položen ispit za radioamatere i od kojih barem jedan ima položen ispit za A klasu.“

Predlažemo izmjenu ovog člana tako da uslov za dobijanje klupskog pozivnog znaka bude članstvo najmanje 3 (tri) radio-amatera sa važećim Odobrenjem, bez uslova posjedovanja bilo koje posebne klase.

Komentar MARP: Imajući u vidu da je članom 10. stav 1. Zakona o nevladinim organizacijama („Službeni list Crne Gore“ broj 39/11) propisano da nevladino udruženje, a što se odnosi i na osnivanje Kluba, mogu osnovati najmanje 3 (tri) fizička lica, smatramo neprikladnim uslov od 5 (pet) radio-amatera za dobijanje klupskog pozivnog znaka.

Posebno neprihvatljivo smatramo uslov da Klub u članstvu ima barem jednog operatora A klase jer se time vrši određena diskriminacija. U praksi ne postoji niti jedan razlog da Klub koji u članstvu ima članove A klase ima veće privilegije u odnosu na one koji nemaju takvih članova. Takođe, ovim se diskriminišu i oni Klubovi koje radio-amateri osnivaju primarno radi promocije, rada i takmičenja na višim frekventnim opsezima (VHF/UHF), diskriminišu se Klubovi koji promovišu

radio-goniometriju (koji ne moraju imati A klasu) te se ujedno i otežava mogućnost udruživanja radio-amatera u Klubove i širenja radioamaterskog pokreta na područjima Crne Gore gdje trenutno nema radio-amatera ali svakako ima naznaka da bi uskoro moglo da ih bude.

U praksi, klupski znak predstavlja identifikator zajedničkih aktivnosti grupe radio-amatera bez obzira na klasu koju posjeduju jer se aktivnosti uvijek sprovode skladu sa klasom operatora koji u tom momentu vrši komunikaciju uz pomoć radio stanice.

Predlog MARP - Predlaže se izmjena stava 6: „Jedan radioamater ne može biti član dva ili više klubova istovremeno.“

Komentar MARP: Iako je jasna namjera da se ovom tačkom precizno odredi koliko koji Klub ima jedinstvenih članova, smatramo da je formulacija neprihvatljiva, a sa pravnog stanovišta vjerovatno i neustavna jer nije moguće zabraniti niti jednom fizičkom licu da bude član više nevladinih udruženja i da učestvuje u njihovom radu, da istima plaća članarinu i sl.

U radio-amaterskoj praksi postoje Klubovi koji se bave tačno određenim radio-amaterskim aktivnostima kao što su npr. takmičenja (eng. contesting), radio-goniometrijom i sl.

U Crnoj Gori postoji konkretan slučaj Sky Contest Club-a koji se već više decenija bavi isključivo takmičenjima, koji je zaslužan za veliki broj svjetskih i evropskih rekorda, i koji svoje aktivnosti sprovodi isključivo u tom pravcu a čiji su članovi ujedno i članovi drugih radio-klubova iz Crne Gore i inostranstva. Sličan primjer van Crne Gore je Bavarian Contest Club iz Njemačke koji je takođe međunarodnog karaktera a u svom člansvu ima i radio-amatere iz Crne Gore.

U praksi, radio-amater ima svoj „matični“ klub, za koji se sam opredjeljuje, dok svoje aktivnosti ili svoju podršku može pružiti u više njih, po sopstvenoj želji i u skladu sa svojim mogućnostima.

Kada je u pitanju članstvo u nekom udruženju klubova, svakom Klubu se članstvo mjeri brojem radio-amatera koji su se odredili da im je taj klub njihov „matični“.

Imajući u vidu gore navedene stavove, smatramo da je ovu tačku potrebno uskladiti na način da se radio-amaterima ne ograničava djelovanje i podrška bilo kom broju Klubova, domaćih ili stranih, već da se za potrebe članstva u udruženjima klubova (radi srazmjerne dodijele broja delegata u Skupštini) uspostavi odrednica „matičnog“ Kluba za koji se svaki radio-amater samostalno opredjeljuje.

EKIP: Imajući u vidu opredjeljenje EKIP-a da u članu 2 stavi definicije SRCG-a i Klub-a, brisaće se kompletan član 4 iz predloga Pravilnika. Pitanja u vezi funkcionisanja Klubova i njihovog članstva u SRCG biće bliže propisano Statutom SRCG.

Smatramo da bi određeni vid ograničenja za razvoj radio-amaterizma predstavljalo propisivanje površine raspoloživog prostora radio-amaterskog kluba. Osim toga, propisivanje raspoloživog prostora bi otvorila mnoga druga pitanja kao što su: da li je klub vlasnik ili isti prostor koristi kao zakupac, ako ga koristi kao zakupac do kada važi zakup i da li to ograničava dužinu trajanja odobrenja, na koji način i koliko često vršiti provjeru ispunjenosti ovih uslova, nadležnost komisije itd, što sam predlog čini nepraktičnim. Ovakvom stavu ide u prilog i činjenica da ni SRCG nema kvalitetno riješeno pitanje svog prostora i to iz dva razloga:

1. gostovanje u prostorijama koje pripadaju nekom radio-amaterskom klubu ne doprinosi ispunjenju osnovnog načela na kojem rad SRCG mora da počiva i
2. status SRCG-a kao i cilj kojem se posredstvom ove organizacije stremi, podrazumjeva kao mandatno obezbjeđivanje adekvatnog smještajnog prostora u kojem se mogu odvijati sve djelatnosti koje Savez sprovodi (organizacija ispita, prezentacije, istraživanja, skupštine itd.)

Pitanje članstva i matičnih klubova, a u smislu donošenja odluka iz nadležnosti SRCG-a, biće uređeno Statutom SRCG-a.

2.7. Član 5

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: Ispit za radioamatere (u daljem tekstu: Ispit) se polaže za A, N ili E klasu pred ispitnom komisijom koja se sastoji od predsjednika i 2 (dva) člana, od kojih jedan može biti nominovan od strane kluba koji je sproveo obuku.

Komentar SRCG: Preporuka CEPT

EKIP: Članstvo u ispitnoj komisiji je propisano u članu 6 iz kog razloga se ne prhvata predlog izmjene člana 5 stav 1 u tom smislu. Izvršiće se izmjena ovog stava na način da će isti glasiti: "Ispit za radioamatere (u daljem tekstu: Ispit) se polaže za A, N i E klasu pred ispitnom komisijom koja se sastoji od tri člana"

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 2: Klub može organizovati pripremu kandidata za polaganje Ispita u skladu sa programom polaganja za pojedine klase.

Komentar SRCG: Smatramo da zaduženje Saveza nije organizovanje pripreme kandidata već isključivo kluba. To naravno ne ograničava pojedinačnog kandidata da se obrati Savezu koji će posredovati kod radio klubova

EKIP: S obzirom na definicije SRCG-a i Kluba, stav 2 ovog člana će se izmijeniti na sljedeći način " Savez i/ili Klub mogu organizovati pripremu kandidata za polaganje Ispita na način propisan Statutom Saveza a u skladu sa programom polaganja za pojedine klase".

Predlog SRCG - Da se u članu 5 doda novi stav: Prijem i predaja Morzeovih znakova je izborni predmet koji kandidat može polagati, bez obzira na radio-amatersku klasu.

EKIP: Prihvata se predlog SRCG-a da se doda novi stav vezano za mogućnost polaganja izbornog predmeta prijema i predaja Morzeovih znakova. Ovaj stav će biti dodat kao novi stav tako da glasi "Prijem i predaja Morzeovih znakova se polaže kao fakultativni dio ispita po zahtjevu kandidata.

Predlog SRCG - Da se u članu 5 doda novi stav: Klub može organizovati pripremu kandidata za polaganje Ispita u skladu sa programom polaganja za pojedine klase.

EKIP: Ovaj stav je već postojeći stav 2.

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 3: Klub je dužan dostaviti Savezu zahtjeve za polaganje Ispita, sa predlogom datuma (najmanje 30 dana ranije) i mjesta održavanja Ispita, kao i predlog člana Komisije koji može biti član tog Kluba.

Komentar SRCG: Klubovi bi trebali da imaju pravo da predlože člana Komisije po CEPT preporuci čak i nekog ko nije član Kluba

EKIP: Djelimično se prihvata predlog SRCG-a u vezi izmjene postojećeg stava 3 ovog člana tako da će isti glasiti *"Klub je dužan dostaviti Savezu zahtjeve za polaganje Ispita, sa predlogom datuma i mjesta održavanja, najmanje 21 dan ranije, kao i predlog člana Komisije iz Kluba koji je organizovao obuku kandidata."* Smatramo korisnim da jedan član Komisije bude član Kluba kako bi se doprinijelo razvoju kadrova u klubovima.

Predlog SRCG - Da se u članu 5 doda novi stav: Po pravilu, Savez organizuje 3 polaganja godišnje, uz organizovanje dodatnih rokova po potrebi.

Komentar SRCG: Slično rješenje kao u dosadašnjem Pravilniku.

EKIP: Prihvata se predlog SRCG da se doda novi stav u vezi sa brojem polaganja tako da isti glasi *"Savez je dužan da organizuje najmanje 3 polaganja ispita godišnje"*.

Predlog SRCG - Da se u članu 5 dodaju novi stavovi:

- Za nemoćne osobe organizuju se pojedinačni ispiti vodeći računa o vrsti nemoći obezbjeđujući razumno vrijeme za ispitivanje.
- Kandidatima sa smanjenim ili potpunim odsustvom vida će biti ponuđena pitanja bez skica koja im se čitaju, a njihovi odgovori će biti zapisani od strane ispitivača ili asistenta.
- Ukoliko je to moguće pitanja na Brajevom pismu će biti razmotrena.
- Za kandidate sa ozbiljnim ograničenjem kretanja ispit se može organizovati u njihovom domu.
- Kandidatima sa drugim vrstama nemoći ispitni postupak će biti prilagođen pojedinačnim okolnostima.
- Agencija i Savez neće imati obavezu plaćanja naknade za volontere ispitivače i/ili personalne asistente za nemoćne osobe, o čemu će odlučivati konsenzusom u svakom pojedinačnom slučaju.

Komentar SRCG: Predloženi stavovi 7-12 su direktno unijeti iz najnovije CEPT ECC/REC/(14)05 preporuke.

EKIP: Po pitanju predloga za dodavanje prethodno navedenih novih stavova (7 do 12) u ovom članu, a koji se tiču stvaranja uslova za polaganje ispita od strane osoba sa invaliditetom shodno preporuci ECC/REC/(14)05 EKIP podržava predloge SRCG-a uz preporuku da se ova pitanja propišu u Uputstvu o polaganju radio-amaterskog ispita koji detaljno razrađuje proceduru samog polaganja.

2.8. Član 6

Predlog SRCG - Da se u članu 6 doda novi stav: Svi članovi ispitne komisije moraju biti operatori A klase koji su diplomirani inženjeri elektrotehnike, najmanje VII-1 stepen (240 ECTS) prema Zakonu o nacionalnom okviru kvalifikacija.

Komentar SRCG: Nepohodno radi višeg nivoa samog ispitnog procesa i pretpostavljamo u saglasnosti sa važećim propisima iz obrazovanja. Ukoliko Agencija nema radioamatera A klase može predložiti člana komisije van Agencije.

EKIP: Ne prihvata se predlog za dodavanje ovog stava po pitanju sastava i stručnosti komisije, iz razloga što će EKIP koji je saglasno stavu 1 pomenutog člana prilikom imenovanja članova komisije voditi računa o stručnim kompetencijama istih. Takođe i ovlašćeni predlagači, SRCG i klubovi, će predlagati kandidate koji su kompetentni za sprovođenje ispita. U odnosu na pitanje stručne kompetentnosti diplomiranih inženjera elektrotehnike ocijenjujemo da su njihove kompetencije na najvišem profesionalnom nivou i stog razloga nije potrebno da dodatno potvrđuju stručnost uvjerenjima koja se izdaju radio-amaterima.

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 2: Predsjednik ispitne komisije za sticanje A klase je predstavnik Agencije, a po jednog člana komisije predlažu Savez i Klub koji je organizovao obuku kandidata za polaganje Ispita.

Komentar SRCG: Smatramo da bi predstavnik Agencije trebalo da bude član Komisije samo u slučaju polaganja Ispita za A klasu. Takva praksa postoji u zemljama okruženja i Evrope.

EKIP: Ne prihvata se predlog izmjene stava 2 jer smatramo da je potrebno prisustvo člana Komisije koji je predstavnik EKIP-a.

Predlog SRCG - Da se u članu 6 doda novi stav Predsjednik i jedan član ispitne komisije za sticanje N i E klase su predstavnici Saveza, a trećeg člana Komisije predlaže Klub koji je organizovao obuku kandidata za polaganje Ispita.

Komentar SRCG: Za sve kandidate iz ovih dviju klasa nema potrebe sa angažuje član komisije iz Agencije.

EKIP: Ne prihvata se predlog izmjene jer smatramo da je potrebno prisustvo člana Komisije koji je predstavnik EKIP-a.

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje tačke 3

Komentar SRCG: Smatramo da je ovaj stav suvišan jer smo gore predložili da Savez ne može organizovati obuku za kandidate.

EKIP: Ne prihvata se predlog brisanja ovog stava jer u slučajevima kada Savez organizuje Ispite, kako je prije pomenuto, najmanje tri puta godišnje, ostalo bi neriješeno pitanje sastava Komisije. Stoga će se izmjeniti postojeći stav tako da će glasiti: "*U slučaju kada je Savez organizator polaganja Ispita, Savez predlaže dva člana komisije.*"

2.9. Član 7

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: Ispit se obavlja u skladu sa Uputstvom o organizovanju i polaganju ispita za radioamatere (u daljem tekstu: Uputstvo) koje donosi Savez ~~uz prethodno~~ dobijenu saglasnost Agencije.

Komentar SRCG: Već ranije je pomenuto i treba obrisati ovo. Na stavove 2, 3, 4 nemamo primjedbi. Savez ima administrativne kapacitete za izvještavanje i čuvanje ispitnih materijala.

EKIP: Ne prihvata se predlog iz razloga je EKIP i do sada davao saglasnost na Uputstvo upravo iz razloga što je EKIP uključen u sve faze procesa polaganja ispita, a tim prije što se i jedan dio preporuka CEPT-a transponuje u tekst ovog dokumenta, kao što je to na primjer CEPT ECC/REC/(14)05 preporuka.

2.10. Član 8

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: Primjedbe u komentaru.

Komentar SRCG: Savez nema materijalnih mogućnosti da izda poseban Priručnik. RK mora svim zainteresovanim kandidatima materijal sa predavanja (prezentacije, fotografije, dijagrami...) učiniti dostupnim.

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: U ispitni program uključiti i Morzeovu azbuku

Predlog MARP - Član 8. Tačka 1. „Savez je u obavezi da objavi odgovarajuću literaturu za polaganje Ispita, zajedno sa ispitnim pitanjima koja su u skladu sa programom polaganja za pojedine klase, na svojoj zvaničnoj internet prezentaciji, a može ih objaviti i na drugi javno dostupan način.“

Smatramo da Agencija treba precizno definisati da je Savez dužan formirati „bazu pitanja“, odvojeno po klasama, te da se samo ta pitanja mogu koristiti prilikom pripreme materijala za polaganje Ispita.

Komentar MARP: Iako se u potpunosti slažemo sa odredbama ovog člana, smatramo da ga je potrebno dopuniti uvođenjem formulacije „baza pitanja“.

U prethodnom periodu Agencija je primila više dopisa od strane radio-kluba DigiHAM iz Herceg Novog upravo koja se tiču ispitnih pitanja koja je Savez koristio prilikom organizovanja polaganja Ispita proteklih godina. Prema informacijama sa kojima raspolažemo, a i uvidom u dio ispitnog materijala koji nam je dostupan, od stupanja na snagu trenutno važećeg Pravilnika o radio-amaterskim komunikacijama pa do danas, Savez je koristio jako mali broj različitih pitanja u ispitnim materijalima za polaganje svih klasa radio-amaterskih Ispita. Kao rezultat, došlo se do zaključka da su na gotovo svakom do sada održanom ispitu pitanja bila gotovo identična pa je veoma indikativno da su kandidati čak i za polaganje ispita A klase mogli da se pripreme prostim uvidom u pitanja iz bilo kojeg prethodno održanog Ispita, a čiji je materijal Savez otvoreno distribuirao među svojim članovima.

U radio-amaterskoj praksi, kako u Evropi a tako i šire, organizacije kojima je povjeren posao organizovanja Ispita formiraju „bazu pitanja“ koja je u skladu sa svakom od ustanovljenih klasa za koje kandidati mogu polagati Ispit, ona sadrži veći broja pitanja i odgovora, a takva „baza pitanja“ je uvijek javno dostupna svim radio-amaterima.

Iako se radio-amaterizam svrstava u hobi, identična metodologija upotrebe „baze pitanja“ primjenjuje se i kod polaganja mnogo ozbiljnijih profesionalnih ispita poput teorijskog ispita za komercijalne pilote, teorijskog polaganja ispita za vozače i sl., te smatramo da ovakav vid materijala može samo unaprijediti kvalitet i znanje radio-amatera koji se pripremaju za polaganje

Ispita, a Klubovima koji organizuju pripremu kandidata može dodatno omogućiti što pragmatičniji način pripreme za pismeni dio Ispita.

Smatramo da Agencija treba precizno definisati da je Savez dužan formirati „bazu pitanja“, odvojeno po klasama, te da se samo ta pitanja mogu koristiti prilikom pripreme materijala za polaganje Ispita.

EKIP: U vezi sa predlozima SRCG-a i MARP-a, smatramo da se mora formirati baza ispitnih pitanja i odgovora, razdvojenih po klasama, kao i da se ista moraju učiniti javno dostupnim svim zainteresovanim licima posredstvom internet stranice Saveza (što je inače brojna praksa kod udruženja radio-amatera u drugim državama), jer isto može olakšati povećanje broja radioamatera. EKIP će izmijeniti predloženi član 8 stav 1 tako da glasi: "Savez je u obavezi da objavi odgovarajuću literaturu za polaganje Ispita, zajedno sa bazom ispitnih pitanja i odgovora koja su u skladu sa programom polaganja za pojedine klase, na svojoj zvaničnoj internet prezentaciji."

Obzirom da je prihvaćen predlog Saveza da se doda novi stav vezano za mogućnost polaganja izbornog predmeta prijem i predaja Morzeovih znakova na fakultativnoj osnovi, ovo pitanje nije sastavni dio obaveznog dijela ispitnog programa, tako da ovo pitanje treba urediti kroz Uputstvo o polaganju ispita.

2.11. Član 9

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: Prilikom podnošenja zahtjeva za polaganje Ispita, kandidat ~~plaća naknadu~~ prilaže potvrdu o uplaćenju naknade za pokriće troškova ispitnog postupka na žiro račun Saveza.

EKIP: Prihvata se predlog izmjene stava 2 na način kako je predloženo.

2.12. Član 10

Predlog MARP - Član 10. Tačka 1 i 2 „*Nakon položenog Ispita za A klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 i Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 iz Dodatka 4 ovog pravilnika.*“

„*Nakon položenog Ispita za N klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 i Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 iz Dodatka 5 ovog pravilnika.*“

Preporučujemo da se stavovi koji se odnose na izdavanje HAREC i CEPT početničkog radioamaterskog ispitnog sertifikata prenesu na tačke 4 i 5 kako bi ove sertifikate izdavala Agencija te kako bi ti stavovi bili u potpunosti usklađeni sa CEPT preporukama.

Komentar MARP: Ove dvije tačke nisu u skladu sa CEPT preporukama koje precizno propisuju da pomenute sertifikate izdaje CEPT administracija predmetne države, a u slučaju Crne Gore to je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost.

Upućujemo vas na ANNEX 1 CEPT preporuke T/R 61-02 na strani 5. koja glasi: „*1.a A HAREC will be issued by CEPT administrations to persons who have passed a national examination for radio amateurs that meets the criteria set out in paragraph 2 below. (The national licences corresponding to such examinations are set out in ANNEX 2:.*“

Takođe, CEPT ERC Report 32 na strani 3 pod tačkom 3.1 glasi:

„An Amateur Radio Novice Examination Certificate may be issued by administrations to persons who have passed a national Novice examination that meets the criteria set out in paragraph 3.2 below.“

Iz gore navedenih CEPT preporuka jasno je da navedene sertifikati može izdavati isključivo Agencije kao zvanična CEPT administracija u Crnoj Gori.

<https://www.cept.org/cept/cept-administrations-websites>

U prilogu ovog dokumenta dostavljamo vam kopiju HAREC sertifikata izdatog u Holandiji iz kog se jasno vidi da je on izdat od strane državne agencije nadležne za telekomunikacije.

EKIP: Privataju se predlozi MARP-a tako da se postojeći član 10 mijenja i glasi:

- 1) Nakon položenog Ispita za A klasu, N klasu ili E klasu Savez kandidatu izdaje Uvjerjenje o položenom ispitu za radiomatera iz Dodatka 3 ovog pravilnika.
- 2) Radioamateru A klase, Agencija izdaje Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 iz Dodatka 4 i CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/01 na obrascu datom u Dodatku 6 ovog pravilnika.
- 3) Radioamateru N klase, Agencija izdaje Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 iz Dodatka 5 i CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT ERC Report 32 na obrascu datom u Dodatku 7 ovog pravilnika.

2.13. Član 11

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: Radio-frekvencije namijenjene amaterskoj službi koriste se na osnovu odobrenja za korišćenje radio-frekvencija (u daljem tekstu: Odobrenje) koje izdaje Agencija. Izdato odobrenje nije prenosivo na druga lica.

EKIP: Predlog izmjene stava 1 se ne prihvata jer je pitanje prenosa prava korišćenja radio-frekvencija propisano Zakonom.

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 2: – Odobrenje se izdaje na zahtjev pojedinca ili Kluba ~~ili udruženja klubova~~ u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podzakonskim propisima.

Komentar SRCG: SRCG predlaže da se pojam “udruženje klubova” u potpunosti ukloni iz Pravilnika osim u definicijama đe se konstatuje mogućnost postojanja takvih udruženja.

EKIP: Prihvata se djelimično predlog SRCG-a tako da će predmetni stav glasiti: " Odobrenje se izdaje na zahtjev radio-amatera, Kluba ili Saveza u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i podzakonskim propisima".

2.14. Član 12

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 2: na kraju stava dodati i “U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radioamatera, i dokaz o uplati naknade za izdavanje pozivnog znaka za strance na žiro račun Saveza”

EKIP: Izmjena člana 12 stav 2 u smislu da se uz zahtjev dostavlja i "dokaz o uplati naknade za izdavanje pozivnog znaka za strance na žiro račun Saveza", se ne prihvata. Shodno Zakonu o elektronskim komunikacijama isti status u postupcima pred EKIP-om imaju fizička i pravna lica iz Crne Gore i inostranstva. Osim toga SRCG ne može naplaćivati naknadu za izdavanje pozivnog znaka, koje je resurs države Crne Gore i koji izdaje EKIP. SRCG može uvesti eventualnu naknadu za pokrivanje administrativnih troškova za administrativne pomoć, podršku i radnje koje sprovodi na zahtjev radioamatera i to, preporučujemo, u vidu stvarnih troškova koje će SRCG imati u takvom angažovanju.

Predlog MARP - Član 12. Tačka 1. *„Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori koji ima Certifikat za harmonizovani radioamaterski ispit u okviru CEPT-a (HAREC), izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno, u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori.“*

Sugerišemo promjenu ove tačke i njeno usklađivanje sa CEPT preporukama predloženim tekstem: ***„Radio-amater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori na osnovu CEPT radio-amaterske dozvole ili CEPT početničke radio-amaterske dozvole, izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno.“***

Komentar MARP: Skrećemo vam pažnju da je u skladu sa preporukama CEPT-a za upotrebu radio-amaterske stanice od strane radio-amatera bez prebivališta u Crnoj Gori, u trajanju ne dužem od tri mjeseca, potrebno da taj radio-amater posjeduje CEPT dozvolu koja je u skladu sa jednom od dvije preporuke koje tako nešto propisuju.

RECOMMENDATION T/R 61-01, ANNEX 1, strana 4, stav 2.2:

ECC/REC/(05)06, ANNEX 1, strana 4, stav 2.2:

„When transmitting in the visited country the licence holder must use his national call sign preceded by the call sign prefix of the visited country as indicated in ANNEX 2: and ANNEX 4: The call sign prefix and the national call sign must be separated by the character “/” (telegraphy) or the word “stroke” (telephony).“

Predlog MARP - Član 12. (PREDLOG DODATNE TAČKE) *„Radioamateru bez prebivališta u Crnoj Gori koji dolazi iz države koja nije članica CEPT-a a koja primjenjuje ove odredbe, i koji ima radioamatersku dozvolu usklađenu sa T/R 61-01 ili ECC/REC/(05)06, izdatu u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno.“*

Komentar MARP: Obzirom da postoji nekoliko zemalja koje nisu članice CEPT-a ali u potpunosti primjenjuju ove preporuke, te da nosioci CEPT radio-amaterskih dozvola u tim državama mogu bez dodatnih administrativnih procedura upotrebljavati radio-amatersku stanicu do najviše tri mjeseca, smatramo da Agencija može po principu reciprociteta dozvoliti takvim radio-amaterima da upotrebljavaju radioamatersku stanicu u Crnoj Gori.

Kako su u ANNEX 4 preporuka T/R 61-01 i ECC/REC/(05)06 detaljno navedene države i klase nacionalnih dozvola koje su usklađene sa ovim preporukama, smatramo da ne postoji prepreka da se ovakvim radio-amaterima, koji posjeduju navedene dozvole, omogući upotrebljavanje radioamaterske stanice u Crnoj Gori do najviše tri mjeseca.

Ovakav princip reciprociteta smanjiće administrativnu potrebu da Agencija takvim radioamaterima izdaje posebno Odobrenje za upotrebu radioamaterskih frekvencija, osim za period koji je duži od tri mjeseca.

Predlog MARP - Član 12. Tačka 2. *„Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima Certifikat za harmonizovani radioamaterski ispit u okviru CEPT-a (HAREC) izdat u zemlji njegovog prebivališta, može se izdati Odobrenje, koje odgovara njegovoj radioamaterskoj klasi, i na osnovu kojeg može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca. U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radioamatera.“*

Ovaj član treba uskladiti sa CEPT preporukama T/R 61-02 i ERC Report 32 i treba da glasi: *„Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima sertifikat o položenom harmonizovanom radioamaterkom ispitu (HAREC) ili sertifikat o položenom početničkom radioamaterskom ispitu (ERC Report 32), može se izdati odgovarajuće Odobrenje i CEPT dozvola na osnovu kojih može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca.“*

Komentar MARP: Ovim članom nije prepoznata CEPT preporuka ERC Report 32 koja se odnosi na nosioce CEPT Novice Radio Amateur Certificate odnosno početničkog radioamaterskog ispitnog sertifikata, kojima takođe treba biti omogućeno izdavanje Odobrenja za upotrebljavanje radioamaterske stanice u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca.

EKIP: Privataju se djelimično predlozi MARP-a dostavljeni u odnosu na član 12 nacrta Pravilnika, tako da će stav 1 glasiti:

- 1) *„Radio-amater koji nema prebivalište u Crnoj Gori na osnovu CEPT radio-amaterske dozvole ili CEPT početničke radio-amaterske dozvole, izdate u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno, u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori.“*

Stav 2 se mijenja i glasi:

- 2) *„Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji ima sertifikat o položenom harmonizovanom radioamaterkom ispitu (HAREC) ili sertifikat o položenom početničkom radioamaterskom ispitu (ERC Report 32), može se izdati odgovarajuće Odobrenje na osnovu kojeg može upotrebljavati radioamatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu dužem od tri mjeseca, u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori.“*

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

- 3) *„Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori koji dolazi iz države koja nije članica CEPT-a, a koja primjenjuje ove odredbe, i koji ima radioamatersku dozvolu usklađenu sa T/R 61-01 ili ECC/REC/(05)06, izdatu u državi njegovog prebivališta, može upotrebljavati radio-amatersku stanicu u Crnoj Gori u vremenu do najviše tri mjeseca neprekidno, u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori.“*

Postojeći stav 3 postaje stav 4, isti se mijenja i glasi:

4) Radioamateru bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori čija država ne primjenjuje preporuke CEPTa za radioamatere, može se izdati Odobrenje, na osnovu kojeg stiče pravo upotrebe radioamaterske stanice u Crnoj Gori u skladu sa odgovarajućim propisima u Crnoj Gori i pod uslovima propisanim za radioamatera N klase u vremenu ne dužem od godinu dana bez obzira koju klasu radioamater posjeduje u njegovoj državi. U zahtjevu za izdavanje odobrenja obavezno se navodi adresa planiranog mjesta rada radioamatera.

2.15. Član 13

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 1: – Radioamater, ili Klub ili ~~udruženje klubova~~ mogu postavljati i koristiti radioamatersku stanicu samo u skladu sa Odobrenjem za korišćenje radio-frekvencija koje su namijenjene radioamaterskoj službi.

Komentar SRCG: SRCG predlaže da se pojam “udruženje klubova” u potpunosti ukloni iz Pravilnika osim u definicijama đe se konstatuje mogućnost postojanja takvih udruženja.

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje stava2: – već ranije rečeno

Predlog SRCG - Predlaže se izmjena stava 3: – Radioamater koji upotrebljava radioamatersku stanicu postavljenu od strane Kluba ili ~~udruženja klubova~~ može koristiti radio-frekvencijske opsege sa pravima i uslovima u skladu sa svojom radiomaterskom klasom ali ne i većim od onih propisanih za klasu koju posjeduje radioamater odgovoran za rad radiomaterske stanice. Komentar: SRCG predlaže da se pojam “udruženje klubova” u potpunosti ukloni iz Pravilnika osim u definicijama đe se konstatuje mogućnost postojanja takvih udruženja.

EKIP: Mišljenje o udruživanju klubova je dato kroz opšte komentare i to pitanje će biti uređeno Statutom SRCG-a..

Predlog SRCG - Predlaže se dodavanje novog stava 4: Radioamateri, koji imaju položen Ispit za N I E klasu, mogu *izuzetno* upotrebljavati klupsku radioamatersku stanicu za održavanje radio komunikacija na radio-frekvencijskim opsezima i dopuštenim vrstama I tipovima emisija, vrstama prenosa namijenjenim za A klasu i snagama predajnika *do 100W* samo uz kontrolu radioamatera iz kluba A klase

EKIP: Predlog novog stava kojim se uvode ograničenja za N I E klasu se ne prihvata jer su Planom raspodjele radiofrekvencija namijenjenih radioamaterskoj službi propisani tehnički uslovi korišćenja za svaku od radioamaterskih klasa.

Predlog SRCG - Predlaže se dodavanje novog stava 5: Upotreba radio-amaterske radio stanice za osobe bez važećeg Odobrenja je izuzetno dozvoljena u svrhu promocije, obrazovanja i istraživanja, uz nadzor radio-amatera operatora A klase koji je odgovoran za pravilnu upotrebu radio-amaterske radio stanice. U tu svrhu, se možete koristiti pozivni znak radio-amaterskog kluba.

EKIP: Prihvata se predlog uz određenu korekciju tako da će novi stav glasiti: "*Upotreba radioamaterske stanice za osobe bez važećeg Odobrenja je izuzetno dozvoljena u svrhu obuke ili tokom promocije radioamaterizma i to isključivo uz upotrebu pozivnog znaka radioamaterskog*

kluba i uz stalni nadzor radio amatera operatora A klase koji je odgovoran za pravilnu upotrebu radioamaterske stanice".

Predlog MARP - Predlaže se dodavanje novog stava: „Izuzetno u svrhu eksperimentisanja i tehničkih istraživanja Agencija može izdati posebno Odobrenje za emitovanje snagom većom od propisane Planom namjene, na privremeno korišćenje, ali samo na lokacijama van naseljenih mjesta i gradova, i to za istraživanje odbijanja radio-talasa od objekata u svemiru kao i za potrebe međunarodnih takmičenja. Takva radioamaterska stanica ne smije svojim emitovanjem ometati rad drugih radijskih i televizijskih emitera i ne smije prouzrokovati štetna zračenja za ljude i okolinu.“

Komentar MARP: Iako je prethodnim Pravilnikom ukinuta ova mogućnost, koja je ranije postojala, smatramo da novi Pravilnik treba dati mogućnost emitovanja veće snage od predviđene Planom namjene, za potrebe tehničkih eksperimenata ili međunarodnih takmičenja koje dozvoljavaju rad sa snagom većom od 1500W.

Jedan od najčešćih eksperimenata koji se sprovode u radioamaterizmu je komunikacija odbijanjem radio-talasa od svemirskih objekata poput Mjeseca, meteora, satelita i sl. Izostavljanjem mogućnosti da Agencija, na poseban zahtjev, izdaje ovakvo Odobrenje spriječila bi se mogućnost za sprovođenjem ovakvih eksperimenata. Prema informacijama kojima raspolažemo, u Crnoj Gori postoji više radio-amatera koji imaju tehničku opremu i koji su zainteresovani za sprovođenje ovakvih eksperimenata, ali kojima je takva vrsta rada onemogućena izostankom pravnog okvira na osnovu kojeg bi im takvo Odobrenje moglo biti izdato za privremenu upotrebu.

EKIP: Predlog vezan za uvođenje nove tačke koja tretira eksperimentisanje i tehnička istraživanja se ne prihvata. Podsjećamo da je članom 116 stav 1 Zakona o elektronskim komunikacijama propisano da "za korišćenje radio-frekvencija namijenjenih za ispitivanja, mjerenja i testiranje radio-komunikacione opreme za ograničenu oblast pokrivenosti, Agencija izdaje privremena odobrenja, za period do 90 dana". Obzirom da je ovaj slučaj već definisan članom 116 Zakona o elektronskim komunikacijama.

2.16. Član 14

Predlog SRCG - Pozivni znak za identifikaciju utvrđuje se na sljedeći način:

[IZMJENA ŠEME POZIVNIH ZNAKOVA U TAČKI 4]

Serijski	Opis	Namjena
0A - 0Z	nula - jednoznak	Savez
0AA - 0ZZ	nula - dvoznak	Vanredne situacije
0AAA - 0ZZZ	nula - troznak	Automatski rezim
1A - 9Z	jednoznak	
1AA - 6ZZ	jedan do šest - dvoznak	A klasa
1AAA - 1ZZZ	jedan - troznak	klubovi i sekcije
6AAA - 6ZZZ	šest - troznak	klubovi i sekcije
2AAA - 5ZZZ	dva do pet - troznak	N klasa
8AAA - 9ZZZ	osam, devet - troznak	E klasa

7AA - 7ZZ	sedam - dvoznak	Stranci, Cept 1
7AAA - 7ZZZ	sedam - troznak	Stranci, Cept 2
8AA - 9ZZ	osam, devet - dvoznak	Rezerva

EKIP: Usvaja se predlog SRCG-a u vezi izmejne tabele pozivnih znakova ali samo u dijelu u kojem se strancima dodjeljuju samo pozivni znaci iz grupa:

- dvoznaka sa brojem "7" (sedam) za imaoce HAREC setifikata i
- troznaka sa brojem "7" (sedam) za imaoce početničkog (Novice) sertifikata po CEPT-u

Ostali predlozi se ne prihvataju.

Predlog MARP - Predlažemo da se ova tačka Pravilnika uskladi na način da se dostupnost znakova koji u sebi sadrže broj 0 (nula), za sve kategorije sufiksa (jednoslovni, dvoslovni i troslovni), omogući svim radio-amaterima, klubovima i udruženjima klubova, a da tabela troslovnih znakova služi samo kao preporuka za fiksne stanice (repetitori, digipiteri, radio-farovi i sl).

Komentar MARP: Član 14. Tačka 4.

- 1 4O{0}[A..Z] *Savez*
- 2 4O{0}[AA..ZZ] *Radioamater klase A, Klub, udruženje klubova*
- 3 4O{0}[AAA.ZZZ] *Klub, udruženje klubova*

...

Osnovna primjedba na ovu tačku odnosi se na alociranje pozivnih znakova koji u promjenjivom dijelu počinju sa brojem 0 (nula), obzirom da su ti znaci gotovo uvijek specijalnog karaktera.

Protivimo se klasifikaciji po kojoj bi jednoslovni pozivni znaci sa početnim brojem 0 (nula) pripali Savezu jer osim što nije prikladno da se najviši državni resurs u radio-amaterizmu unaprijed dodjeljuje bilo kojoj organizaciji, ne vidimo razlog zbog kojeg bi Savez polagao pravo na 26 jednoslovnih znakova sa najvišim radio-amaterskim prefiksom jedne države.

U prethodnom periodu Savez je za ovakvu klasifikaciju znakova držao stanovište da ti znaci pripadaju isključivo njima te da se ti znaci ne mogu dodijeliti bilo kojem drugom fizičkom licu, Klubu ili udruženju.

Skrećemo vam pažnju da su pozivni znaci sa početnim brojem 0 (nula) u praksi najčešće koriste za promociju manifestacija, za potrebe takmičenja ili za neke druge posebne događaje, te da su oni gotovo uvijek privremenog trajanja – takvi znaci mogu biti izdati bilo kojem radio-amateru, Klubu ili udruženju koji je za takav znak zainteresovan ukoliko postoji opravdani razlog za njegovo izdavanje.

Takođe, prema predloženoj klasifikaciji proizilazi da pozivni znak sa početnim brojem 0 (nula) u svim drugim kategorijama (dvoslovni i troslovni) ne može biti dodijeljen radio-amateru klase N ili E. Protivimo se ovakvoj raspodjeli iz razloga što smatramo da pristup ovim specijalnim znacima treba da imaju apsolutno svi pojedinci i udruženja, na privremeno korišćenje, ukoliko u svom zahtjevu adekvatno obrazlože razloge zbog kojih se baš takav znak traži na privremeno korišćenje. Jedan od najčešćih primjera u praksi je dodijeljivanje ovakvih specijalnih znakova, kao dodatni privremeni znak, onim radio-amaterima koji se aktivno bave radio-amaterskim takmičenjima – takvi radio-amateri zadržavaju svoj stalni pozivni znak, dok ovako izdat specijalni znak koriste

isključivo za učešće na takmičenjima a obnavljaju ih jednom godišnje – ili na neki drugi period u kome treba da opravdaju izdavanje takvog znaka.

Takođe, smatramo da predložena klasifikacija troslovnih znakova (tri slova u sufiksu) sa početnim brojem 0 (nula) treba da služi isključivo kao preporuka jer bi obavezna primjena ove tabele dovelo do situacije da npr. troslovni znak koji počinje sa slovom L može biti izdat isključivo za potrebe Lokalnih repetitora čime se samo u ovom slučaju za to rezerviše više od 600 znakova koji nikada neće moći biti korišteni u druge svrhe.

EKIP: U cilju efikasnosti korišćenja pozivnih znakova smatramo opravdanim zahtjev da se troznaci koji u sebi sadrže broj "0" (nula) mogu privremeno dodjeljivati pored osnovnog pozivnog znaka svim radioamaterima bez obzira na klasu, izuzev onih troznaka, koji se, kako je to i do sada bilo riješeno, karakteristično dodjeljuju za fiksne veze, repetitore itd. U tom smislu u članu 14 će se dodati novi stav 5 koji glasi:

5) *"Troslovni pozivni znak sa početnim brojem "0"(nula) može se dodjeliti radioamateru bez obzira na njegovu klasu, ali samo za privremenu upotrebu i to za potrebe takmičenja ili za neke druge posebne manifestacije u dužini trajanja tih manifestacija, uz uslov da radioamater već posjeduje svoj pozivni znak.*

Predlog MARP - Predlaže se dodavanje novog stava: *„Izuzetno, za privremenu upotrebu, dio pozivnog znaka može imati više brojeva, odnosno slova.“*

Komentar MARP: Kako je tačkom 3. ovog člana definisano da se promjenjivi dio pozivnog znaka sastoji od jedne cifre i jednog dva ili tri slova kao sufiksa, te kako gore predložena tačka nije uvrštena u predlog novog Pravilnika (a bila je sastavni dio svih prethodnih Pravilnika), time se praktično gubi mogućnost izdavanja specijalnih pozivnih znakova koji u sebi sadrže više cifara ili više slova u sufiksu kao npr.: 4O16HST, 4O10A, 4O18WRTC itd... – nestandardni pozivni znaci.

Napominjemo da su ovakvi specijalni nestandardni znaci veoma česti u radio-amaterskoj praksi i služe za obilježavanje nekih posebnih događaja i jubileja, ili služe za potrebe radio-amatera, Klubova i udruženja u međunarodnim takmičenjima i manifestacijama čiji je uslov upravo korišćenje nestandardnog pozivnog znaka sa unaprijed određenim sufiksom – jedna od takvih manifestacija je i IARU YOTA program koji se održava svake godine u decembru čiji učesnici koriste pozivne znake sa YOTA sufiksom – npr. 4O18YOTA.

Takođe, upućujemo vas na to da je u prethodnom periodu bilo više slučajeva izdavanja ovakvih pozivnih znakova koji su bili namijenjeni upravo u pomenutim slučajevima, za promociju posebnih događaja, državnih jubileja ili takmičenja.

Smatramo neophodnim da se ova predložena tačka obavezno uvrsti u Član 14 jer bi u suprotnom novim Pravilnikom radio-amateri u Crnoj Gori izgubili mogućnost učešća u velikom broju međunarodnih događaja obzirom da ne bi mogli ispoštovati njihove propozicije.

EKIP: Djelimično se prihvata predlog za dodavanje novog stava uz pojašnjenje da se radi o specijalnim slučajevima. Novi stav 6 će glasiti:

- 6) „Izuzetno, u posebnim slučajevima, za privremenu upotrebu, dio pozivnog znaka može imati više brojeva, odnosno slova.“

2.17. Član 15

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje ovog člana.

Komentar SRCG: SRCG smatra da dodjelu pozivnih znakova treba razraditi kroz posebno Uputstvo.

EKIP: Ne prihvata se predlog jer smatramo da je Pravilnik podzakonski propis kojim se propisuje procedura dodjele pozivnog znaka.

Predlog MARP - Član 15. Tačka 2. „Agencija, u postupku dodjele pozivnog znaka, može od Saveza zatražiti mišljenje u vezi sa predloženim pozivnim znakom.“

Ovu tačku je potrebno uskladiti kako bi Agencija za pozivne znake tražene u svrhu učešća na IARU manifestacijama mogla tražiti mišljenje od MARP-a kao jedine organizacije koja takvo učešće može odobriti nekom radio-amateru pojedincu, Klubu ili udruženju u Crnoj Gori, i bez čije saglasnosti nije moguće učestvovati u takvim manifestacijama koje organizuje IARU.

Komentar MARP: Smatramo da Savez nije u mogućnosti da daje mišljenja koja se odnose na pozivne znake tražene za učešće u manifestacijama koje se odvijaju pod pokroviteljstvom Međunarodne radio-amaterske unije (IARU) sa razloga što Savez nije član IARU-a.

EKIP: Ne prihvata se predlog jer se ovom odredbom propisuje mogućnost EKIP-a da zatraži mišljenje od SRCG-a koje nije obavezujuće u postupku koji sprovodi EKIP.

Predlog MARP - Član 15. Tačka 3. „Radioamateru se može dodjeliti samo jedan pozivni znak.“
Smatramo da ovu tačku treba izmjeniti i predložimo da ona glasi: „Radioamateru se može dodjeliti samo jedan osnovni pozivni znak u trajanju dužem od godinu dana.“

Komentar MARP: Iako radio-amater može imati samo jedan osnovni pozivni znak, ne smije se sprečavati mogućnost da se za potrebe neke manifestacije, promocije ili takmičenja može na privremeno korišćenje, do godinu dana, dodijeliti i bilo koji drugi pozivni znak ukoliko je tako nešto opravdano.

Osim prethodno navedenog primjera, kada je u pitanju specijalni takmičarski, postoje i druge situacije u kojima treba ostaviti mogućnost da radio-amater može dobiti dodatni specijalni znak na privremeno korišćenje. Jedna od čestih situacija u kojima radio-amateri traže dodatni pozivni znak, na privremeno korišćenje, je npr. proslava 50og rođendana, nekog drugog jubileja ili promocija neke od mnogobrojnih manifestacije u kojoj on kao pojedinac može učestvovati (WRTC, WWFF, SOTA, IOTA i sl.).

Napominjemo da do sada nije postojalo ovakvo ograničenje u Pravilniku, te da se nije pokazalo kao štetno na bilo koji način.

EKIP: Prihvata se predlog. Dodaje se novi stav 4 koji glasi:

4) U posebnim slučajevima, radioamateru se može dodjeliti i dodatni pozivni znak, koji se može koristiti u ograničenom vremenskom periodu.

Prethodni stavovi 4, 5 i 6 postaju stavovi 5, 6 i 7.

Komentar MARP: Član 15. Tačka 7. „Pozivni znaci sa cifrom 0 i sljedećom kombinacijom slova engleskog alfabeta u sufiksu: AN, BA, BD, BR, BP, CT, DG, GS, HN, KL, KO, MK, NK, PG, PL, PT, PV, PZ, RO, SN, TV, TZ, UL, ZB se mogu dodjeliti samo za potrebe opština u slučaju opasnosti, hitnih i vanrednih situacija i to na period dok takva situacija traje.“

Iako podržavamo inicijativu afirmacije učešća radio-amatera u kriznim situacijama u smislu iskorišćenja telekomunikacionih resursa radio-amatera, upućujemo vas na međunarodnu praksu kao i IARU preporuke date u referentnom dokumentu „IARU Emergency Telecommunication Guide“ prema kojem radio-amater u svim vrstama komunikacija UVIJEK koristi sopstveni pozivni znak za identifikaciju, što se odnosi i na krizne situacije.

U praksi, radio-amateri su prepoznati kao „specijalističke jedinice“ koje dobrovoljno vrše aktivnosti zaštite i spašavanja (Član 64 Zakona o zaštiti i spašavanju Crne Gore – „Službeni list Crne Gore“ broj 054/16) i dužni su da učestvuju u zaštiti i spašavanju u vanrednim stanjima na poziv Ministarstva.

Kada radio-amatersku infrastrukturu i frekvencije, tokom krizne situacije, koriste druga lica, službe ili organizacije koje nisu radio-amateri, a na osnovu odluke nadležnog Ministarstva ili na osnovu saradnje radio-amatera i zvaničnih službi zaštite i spašavanja, takvi korisnici u komunikaciji koriste svoja „taktička imena“ koja označavaju njihovu lokaciju ili funkciju u razrješenju krizne situacije, dok radio-amateri i dalje koriste svoje pozivne znake, ukoliko drukčije nije dogovoreno.

Takođe, ovom tačkom nije precizno definisano kojoj organizaciji ili pojedincu bi se ovakvi znaci izdavali obzirom da nema zakonskog osnova da se Odobrenje za korišćenje radio-amaterskih frekvencija izdaje bilo kojem licu ili organizaciji koja nema odgovarajuće preduslove za izdavanje takvog Odobrenja.

Iako se ne protivimo da ovako nešto bude sastavni dio Pravilnika, nismo mogli naći bilo koji sličan slučaj kako u okruženju tako ni u bilo gdje drugdje da se bilo kakva slična odredba nalazi u regulatornom aktu za radio-amatere.

EKIP: Na osnovu komentara MARP-a, briše se stav 7 u članu 15.

Predlog MARP - Predlaže se dodavanje novog stava: „Pozivni znak sa cifrom 0 i sufiksom HQ može se dodijeliti samo udruženju koje je IARU članica u Crnoj Gori, a za potrebe promocije i učešća u međunarodnom takmičenju IARU HF World Championship“.

Komentar MARP: Specijalni znak sufiksa 0 HQ je posebnog karaktera kojeg po međunarodnoj praksi obično nosi IARU članica neke države i koristi ga u sklopu IARU HF World Championship takmičenja koje se održava svake godine tokom drugog vikenda mjeseca Jula u periodu od 24 časa.

Prema propozicijama takmičenja (<http://www.iaru.org/contests.html>), specijalne HQ (Headquarter) stanice predstavljaju IARU članice i posebno se boduju za sve druge takmičare, a

ujedno, unutar svake zemlje imaju za cilj da pod tim pozivnim znakom, istovremeno i sinhronizovano, aktiviraju što veći broj domaćih radio-amatera, paralelno, na svim dostupnim radio-amaterskim frekventnim opsezima kratkih talasa.

Kako je od 2016. godine MARP-u kao IARU članici u Crnoj Gori bilo osporeno izdavanje pozivnog znaka 4O 0 HQ za potrebe ovog takmičenja, smatramo da izdavanje takvog znaka treba biti jasno definisano novim Pravilnikom te da on može pripasti isključivo IARU članici u Crnoj Gori za potrebe ovog takmičenja.

Takođe, upućujemo vas na praksu iz okruženja, pa tako sledeći pozivni znaci označavaju HQ stanice IARU članica:

9A0HQ	Hrvatska	https://www.qrz.com/db/9A0HQ
YU0HQ i YT0HQ	Srbija	https://www.qrz.com/db/YT0HQ
S50HQ	Slovenija	https://www.qrz.com/db/S50HQ
I10HQ	Italija	https://www.qrz.com/db/I10HQ
SX0HQ	Grčka	https://www.qrz.com/db/SX0HQ
YR0HQ	Rumunija	https://www.qrz.com/db/YR0HQ

Takođe, uvidom u globalnu bazu pozivnih znakova QRZ.COM može se ustanoviti da je pozivni znak 4O 0 HQ u periodu 2000-2001 bio korišten od strane IARU članice Srbije koja je u tom periodu bila nosilac 4O prefiksa - <https://www.qrz.com/db/4O0HQ>

EKIP: Djelimično se usvaja predlog tako da se dodaje novi stav 8 koji glasi:

8) Pozivni znak sa cifrom 0 i sufiksom HQ može se dodijeliti samo za potrebe promocije i učešća u međunarodnom takmičenju IARU HF World Championship.

Predlog MARP - Predlaže se dodavanje novog stava: *„Osim u posebnim slučajevima, Agencija će na zahtjev radio-amatera bez prebivališta u Crnoj Gori, izdati pozivni znak sa najmanje dva slova engleskog alfabeta u promjenjivom djelu znaka (sufiksu).“*

Komentar MARP: Imajući u vidu relativno mali broj pozivnih znakova sa jednom slovom u promjenjivom djelu znaka (sufiksu), smatramo da stranim radio-amaterima treba ograničiti mogućnost dodijele ovakvih znakova i ograničiti ih na upotrebu dvoslovnih i troslovnih pozivnih znakova, osim u posebnim slučajevima kada se radi o takmičenjima ili nekoj posebnoj promociji koja je obično privremenog karaktera, kakvi slučajevi su već primjenjivani u Crnoj Gori u prethodnom periodu. Kako je broj ovakvih znakova ograničen na ukupan broj od 9 x 26, smatramo da se radi o suviše ograničenom resursu koji može biti ugrožen slobodnom dodjelom takvih znakova stranim radio-amaterima koji obično svoje aktivnosti sprovode u kraćem vremenskom periodu.

Ipak, treba ostaviti mogućnost izdavanja jednoslovnih pozivnih znakova strancima za posebne slučajeve kada se radi o takmičenjima ili promociji, pa je stoga treba je ograničiti na kraći vremenski period korišćenja i bez ograničenja naknadne dodijele tako korištenih znakova drugim radio-amaterima koji su stekli odgovarajući uslov.

EKIP: Predlog je prihvatljiv zbog čega je dodat stav 6 u članu 14.

2.18. Član 16

Predlog SRCG - Predlaže se brisanje člana 16

Komentar SRCG: SRCG smatra da dodjelu pozivnih znakova treba razraditi kroz posebno Uputstvo.

EKIP: Ne prihvata se predlog jer smatramo da je Pravilnik podzakonski propis kojim se propisuje procedura dodjele i oduzimanja pozivnog znaka.

2.19. Član 17

Predlog MARP - Član 17. Tačka 2. *„Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji na području Crne Gore upotrebljava radioamatersku stanicu mora koristiti pozivni znak u skladu s odredbama CEPT-a (HAREC), tako da na početku svog pozivnog znaka dodaje znak "4O/" za telegrafiju, odnosno riječi "4O stroke" za telefoniju, pri čemu njegov osnovni pozivni znak mora biti u skladu sa Aneksom 2 i Aneksom 4 Preporuke T/R 31-01 CEPT-a.“*

Komentar MARP: Označeni deo teksta navedene tačke treba ukloniti jer se on odnosi na nosioce CEPT dozvole u drugim zemljama i sadrži tabelu prefiksa tih zemalja, dok za nosioce CEPT dozvole koji posjećuju Crnu Goru uvijek važi pravilo korišćenja „4O/“ predznaka, što je naznačeno u Aneksu 2 ove CEPT preporuke.

Konkretno, Aneks 4 se odnosi na nosioce CEPT dozvole koji posjećuju zemlju koja nije članica CEPT-a ali primjenjuje CEPT preporuke, i u tom aneksu su navedeni predznaci koji se koriste kada nosioc CEPT dozvole posjećuje te zemlje.

Ukoliko se u ovoj tački želi pozvati na CEPT preporuku, onda je to ANNEX 1, tačka 2.2 CEPT preporuka T/R 61-01 i ECC/REC/(05)06 koje definiše primjenu pozivnih znakova tokom boravka u stranoj zemlji.

EKIP: Prihvata se predlog. Član 17 se dopunjava novim stavom koji glasi:

„Radioamater bez mjesta prebivališta u Crnoj Gori, koji na području Crne Gore upotrebljava radioamatersku stanicu mora koristiti pozivni znak u skladu s odredbama CEPT-a, tako da na početku svog pozivnog znaka dodaje znak "4O/" za telegrafiju, odnosno riječi "4O stroke" za telefoniju.“

2.20. Član 18

Predlog MARP - Član 18. Tačka 2. *„Radio-amateri mogu prenositi poruke putem interneta drugim radio-amaterima, isključivo uz pomoć posebnih radio-amaterskih kodova.“*

Komentar MARP: Predložemo brisanje ove tačke predloga Pravilnika obzirom da prenos poruka putem interneta, bez obzira da li se radi o licima koji su radio-amateri ili ne, ne može biti regulisano Pravilnikom o radio-amaterskim komunikacijama jer se za takvu vrstu komunikacije ne koriste radio frekvencije namijenjene radio-amaterskoj službi.

EKIP: Prihvata se predlog.

2.21. Član 19

Predlog SRCG - [DODATAK NA STAV 1]: U amaterskim radio-komunikacijama nije dozvoljen bilo kakav rad koji nije u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama, ovim pravilnikom i planom namjene radio-frekvencijskih opsega, kao i:

- korišćenje radio-frekvencijskih opsega namijenjenih amaterskoj službi bez posjedovanja Odobrenja;
- namjerno ometanje radio amaterske komunikacije;

Komentar SRCG: Ovo se dešava u praksi pa da se predvidi i u pravilniku.

EKIP: Ova pitanja su riješena Zakonom o elektronskim komunikacijama.

2.22. Član 22

Predlog MARP - Član 22. Tačka 3. *„Prilikom postavljanja radio-amaterske stanice u naseljenom području, potrebno je uz Zahtjev za izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija, dostaviti i procjenu uticaja elektro-magnetnog zračenja na životnu sredinu, sa proračunom oblika i dimenzija zone nedozvoljenog zračenja za postojeće i novoprojektovano stanje u skladu sa važećom regulativom.“*

Predlažemo brisanje ove tačke predloga Pravilnika obzirom da bi se njegovim uvođenjem stvorili dodatni, prije svega finansijski nameti gotovo svim radio-amaterima u Crnoj Gori.

Komentar MARP: Smatramo da ne postoji opravdanost za izradu ovakve dokumentacije kada je u pitanju radio-amaterska služba obzirom da se radi o jasno definisanim frekventnim opsezima i maksimalno dozvoljenim snagama koje dokazano nemaju štetan uticaj na životnu sredinu.

Imajući u vidu da su članom 23. i 24. predloga Pravilnika već definisani tehnički zahtjevi i dozvoljena odstupanja sporednih emisija, antenskih vodova i sl., ne postoji utemeljenje u nametanju izrade pomenute dokumentacije koja bi samo prouzrokovala dodatne finansijske namete kako postojećim tako i budućim radio-amaterima.

Takođe, u praksi nam nije poznato da je neki nacionalni regulator do sada uslovljavao radio-amatere izradom ovakve dokumentacije, a ukoliko takav slučaj i postoji, uvjereni smo da se on u praksi ne primjenjuje jer se kosi sa osnovnim načelima i principima na kojim su zasnovane komunikacije radio-amatera u svijetu, a to je prije svega da su takve frekvencije dostupne bez naknade, što je i potvrđeno Zakonom o elektronskim komunikacijama („Službeni list Crne Gore“ broj 40/13).

Smatramo da u ovom momentu nije moguće implementirati ovako nešto u postojeću regulativu prema kojoj radio-amater dobija Odobrenje za korišćenje radio-amaterskih frekvencija, ali ne i posebnu dozvolu za postavljanje radio-amaterske stanice.

Imajući u vidu sve navedene činjenice, smatramo neprihvatljivim da ova tačka bude sastavni dio novog Pravilnika.

EKIP: Članom 101 stav 3 Zakona između ostalog propisano je da je podnosilac zahtjeva uz zahtjev "dužan da dostavi tehničko rješenje korišćenja radiofrekvencija na propisanom obrazcu". Nadalje u članu 102 stav 2 tačka 5 Zakona je propisano da Agencija neće izdati odobrenje za korišćenje radio-frekvencija ako utvrdi da "djelovanje radio uređaja može prouzrokovati štetne posljedice na rad drugih elektronskih komunikacionih sistema ili opreme, odnosno na životnu sredinu i zdravlje ljudi". Predlog se ne prihvata.

2.23. Član 25

Predlog SRCG - Dodaju se tri nova stava da bi spriječili dosadašnju praksu.

- Korišćenje veće snage od dozvoljene odobrenjem smatraće se nelegalnim korišćenjem frekvencija i podleže kaznenim odredbama u skladu sa ZEK.
- Inspektor za elektronske komunikacije će biti odgovorno lice za pokretanje prekršajnog postupka na osnovu prijave stručnog nadzornika, radio kluba ili radio amatera.
- Savez radio-amatera Crne Gore može formirati svoju komisiju za kontrolu amaterskih radio komunikacija (monitoring), koja sarađuje sa Agencijom u cilju zaštite radio-frekvencijskih opsega koji su dodijeljeni na korišćenje radio-amaterskoj službi.

EKIP: Ova pitanja su već regulisana Zakonom o elektronskim komunikacijama, i to u dijelu nadležnosti inspektora i nadzornika za elektronske komunikacije odnosno nadležnosti Agencije i kaznenih odredbi. Smatrajući korisnim, predlog Pravilnika je dopunjen novim članom koji se odnosi na oduzimanje odobrenja i pozivnog znaka a koji glasi: " Odobrenje i pozivni znak izdati po odredbama ovog pravilnika će se oduzeti, ako imalac Odobrenja prestane da ispunjava uslove propisane zakonom i ovim pravilnikom."

2.24. Član 26

Predlog MARP - Član 26. Tačke 3 i 4. „Savez je dužan da radioamaterima sa položenim ispitom za A klasu izda Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.“ „Savez je dužan da radioamaterima sa položenim ispitom za N klasu izda Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.“

Komentar MARP: Kao što smo već ranije obrazložili u primjedbama na član 10. predloga Pravilnika, CEPT administracija u Crnoj Gori je Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost, te u skladu sa odgovarajućim CEPT preporukama jedino ona može vršiti izdavanje pomenutih sertifikata. Predlažemo da se tačke 3 i 4 integrišu u tačke 1 i 2 ovog člana odnosno da Agencija izvrši izdavanje ovih sertifikata kao CEPT administracija Crne Gore i nacionalni regulator za telekomunikacije. <https://www.cept.org/cept/cept-administrations-websites>

EKIP: Prihvata se predlog. Postojeći stav 1 i 2 se mijenjaju i glase:

- 1) Agencija će radioamaterima sa položenim ispitom za A klasu izdati CEPT radioamatersku licencu u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/01 i Harmonizovani radioamaterski ispitni sertifikat (HAREC) u skladu sa CEPT preporukom T/R 61/02 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

- 2) Agencija će radioamaterima sa položenim ispitom za N klasu izdati CEPT radioamatersku licencu i Radioamaterski ispitni sertifikat u skladu sa CEPT ERC Report 32 u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog pravilnika.

Postojeći stav 3 i 4 se brišu.

2.25. Dodatak 1

Predlog MARP - (Obavezni dio ispitnog programa) „Obavezni dio ispitnog programa za A klasu je usaglašen sa CEPT preporukom T/R 61-02, obavezni dio ispitnog programa za N klasu sa ERC REPORT 32, a obavezni dio ispitnog programa za E klasu sa ERC REPORT 89.“

Ispravna oznaka CEPT dokumenta koji se odnosi na klasu E je „ECC REPORT 89“ pa smatramo da treba izvršiti korekciju predloga Pravilnika i ispraviti ovu grešku na svim mjestima gdje se ovaj dokument pogrešno naziva imenom „ERC REPORT 89“.

(A klasa) „2.7. Disipacija toplote“ Sugerišemo da ovaj uslov nije sadržan u CEPT preporuci T/R 61-02 pa smatramo da treba biti izbrisan iz sadržaja obaveznog dijela ispitnog programa za A klasu koji se nalazi u sklopu: a) TEHNIČKI SADRŽAJ i podgrupi 2. KOMPONENTE

EKIP: Prihvataju se predlozi.

2.26. Dodatak 4

Predlog MARP - (HAREC) Pozivajući se na ANNEX 5 (strana 10) CEPT preporuke T/R 61-02, HAREC ispitni sertifikat ne bi trebao sadržati lični identifikacioni broj i adresu nosioca sertifikata jer takvi podaci nisu obavezni. HAREC ispitni sertifikat je dokument koji važi doživotno, a identifikacioni broj građana (JMBG) kao i adresa stanovanja se može promijeniti u nekom narednom periodu:

Primjer 1: Hrvatska je prije ulaska u EU, JMBG zamijenila uvođenjem OIB broja

Primjer 2: Promjena adrese stanovanja nosioca sertifikata

U slučaju gore navedenih situacija HAREC sertifikat izdat na predloženom obrascu iz Dodatka 4 bi se smatrao nevažećim.

CEPT preporukom i primjerom datim u ANNEX 5 predloženo je da HAREC ispitni sertifikat sadrži adresu i kontakt telefon CEPT administracije koja izdaje HAREC sertifikat kako bi se mogla provjeriti njegova autentičnost, te stoga smatramo da Agencija treba ovu preporuku implementirati u izgled svog HAREC sertifikata i navesti svoju adresu i kontakt podatke.

Ista CEPT preporuka predviđa da HAREC sertifikat mora sadržati datum i mjesto izdavanja što u sadašnjem predlogu nije predviđeno te sugerišemo da takav podatak bude jasno naznačen. U prilogu ovog dokumenta dostavljamo vam primjer izgleda HAREC sertifikata izdatog u Holandiji koji se može uzeti kao referentni primjer izgleda HAREC sertifikata izdatog od strane jedne CEPT administracije u EU.

Takođe, sugerišemo da predloženi izgled HAREC sertifikata u estetskom smislu nije pregledan jer je tekst na više jezika spojen u jedan paragraf te ga samim tim smatramo nedostojnim jednog dokumenta koji treba da reprezentuje najviši radio-amaterski sertifikat Crne Gore. Predlažemo da

još jednom razmotrite predlog izgleda HAREC sertifikata koji je MARP dostavio Agenciji, koji je u potpunosti usklađen sa preporukama CEPT-a i koji vam dostavljamo u prilogu.

[EKIP: Prihvata se predlog.](#)

2.27. Dodatak 5

Predlog MARP - (CEPT EXAMINATION CERTIFICATE) Pozivajući se na ANNEX 1 (strana 4) CEPT preporuke ERC REPORT 32, ispitni sertifikat ne bi trebao sadržati lični identifikacioni broj i adresu nosioca sertifikata iz istih razloga koji su navedeni u prethodnoj primjedbi.

U ovom, kao i u prethodnom slučaju, stoje iste ostale primjedbe vezane za kontakt podatke CEPT administracije, odnosno Agencije, kao i datum i mjesto izdavanja koji moraju biti naznačene na sertifikatu bez kojih bi se on mogao smatrati nevažećim.

Takođe, prema CEPT klasifikaciji ova vrsta sertifikata ima naziv „Amateur Radio Novice Examination Certificate“ (Početnički radioamaterski ispitni sertifikat) a njegovo izdavanje je regulisano CEPT preporukom ERC Report 32 na strani br. 3.

[EKIP: Prihvata se predlog.](#)

2.28. Dodatak 6

Predlog MARP - (CEPT RADIOAMATERSKA DOZVOLA – KLASA A) Pozivajući se na ANNEX 1 (strana 4) CEPT preporuke T/R 61-01, CEPT dozvola na datom obrascu ne bi trebala sadržati lični identifikacioni broj nosioca dozvole već samo njegovo puno ime, adresu, pozivni znak i period važenja.

[EKIP: Prihvata se predlog.](#)

2.29. Dodatak 7

Predlog MARP - (CEPT RADIOAMATERSKA DOZVOLA – KLASA N) Pozivajući se na ANNEX 1 (strana 4) CEPT preporuke ECC/REC/(05)06, sugerišemo da ova vrsta dozvole treba da ima naziv „CEPT Novice Radio Amateur Licence“ odnosno CEPT Početnička radio-amaterska dozvola.

U tački 1 ovog ANNEX-a jasno je navedeno pod **i)** da dokument izdat u skladu sa ovom preporukom mora imati naziv „CEPT Novice Radio Amateur Licence“.

Na osnovu svih CEPT preporuka koje se tiču radio-amaterskih sertifikata i dozvola (licenci), napravljena je jasna podjela na:

- <i>CEPT RADIO AMATEUR LICENCE</i>	T/R 61-01
- <i>CEPT NOVICE RADIO AMATEUR LICENCE</i>	ECC/REC/(05)06
- <i>ENTRY LEVEL RADIO AMATERU LICENCE</i>	ECC Report 89

pa stoga smatramo da bi predloženi obrasci morali biti usklađeni sa jasno navedenim nazivima koji su dati u tim CEPT preporukama, kao i ostatak teksta Pravilnika gdje se pominju sertifikati i CEPT dozvole.

[EKIP: Prihvata se predlog.](#)

2.30. Predlog SRCG - Takođe, mišljenja smo da bi se u ovom Pravilniku trebalo naći mjesta i za definisanje Sekcija, pa evo našeg predloga: Sekcije>> Klub može osnovati jednu ili više, privremenih ili trajnih, primopredajnih sekcija. Primopredajne sekcije se osnivaju na teritoriji opštine gdje je registrovan klub, na lokaciji različitoj od adrese samog kluba. Primopredajne sekcije moraju imati sopstveno odobrenje koje im izdaje Agencija. Radio-amater odgovoran za rad kluba je istovremeno odgovoran za rad sekcija. (Komentar: PPS u okviru službe zaštite, takmičarska lokacija i sl.)

EKIP: Prihvata se predlog. U članu koji se odnosi na izdavanje odobrenja za korišćenje radio-frekvencija namijenjenih amaterskoj službi dodaje se novi stav koji glasi:

4) Klub može osnovati jednu ili više, privremenih ili trajnih, primopredajnih sekcija koje moraju imati odobrenje za korišćenje radio-frekvencija i pozivni znak."